

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 100—
za pol leta 55—
za četrt leta 30—
za en mesec 15—
Klasičnost celotnega K 140—

== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 20—
za inozemstvo 25—

SLOVENE

== Inzerati: ==
Enostolna petstvrsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali sja
prostor)
za enkrat po K 2—
uradni razglas, poslana
itd. po K 3—
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 59/3 mm K 6—
Izhaja vsak dan izvenredni pe-
nelejek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bozn.-hero. 7563.

Delegat dr. Otokar Rybář:

Jugoslovani pod laško dominacijo.

I govor, da bi z izpolnitvijo laških zahtev prišlo mnogo stotisoč Jugoslovancev, ki so se komaj osvobodili nemškega suženjstva, pod še mnogo hujski laški jarem, pobijajo Lahi v svoji oficijelni spomenici s trditvijo, da državljani Aostske doline, ki govorijo francoski, Slovani ob Nadiži, Nemci v Sedmih Občinah niso nikdar zapazili, da so podvrženi tujemu gospodstvu, kajti njihova posebna individualnost je bila zmiraj upoštevana in da Evropa ne bo nikdar motena po tožbah odrekanja pravica v škodo Nemcev ali Slovanov, ki vsled državnih sprememb pridejo na to stran novih laških mej.

Tudi Campolonghi v svojem članku od 14. pr. m. v »Petit Parisien« obljublja Jugoslovancem, ki bi imeli priti pod laško gospodstvo, iste narodne garancije, »dont celles concédées aux Français, aux Slaves, aux Allemands déjà compris dans la nation italienne, fournissent d'ores et déjà un exemple éclatant et unique.«

Kadar čujemo take trditve — in slišali smo jih že mnogokrat — se začudeno vprašamo, ali govori iz teh trditvev kulturna ignoranca ali zloba, ki računa na nevernost drugih.

Kako se godi Francozom v dolini Aosta, nam ni znano; predobro pa nam je znan položaj Slovencev, živčih ob Nadiži v Italiji. V nacionalnem oziru so ti Slovenci enostavno brezpravni heloti. Na cellem njihovem ozemlju ni niti ene slovenske šole. Učni jezik, knjige in ogromna večina učiteljskih moči v njihovih šolah so laške; učitelji ne sme slovenske besede spregovoriti s svojim učencem.

Celo zunaj šole preganjajo slovenske knjige in časopise. Širjenje knjig »Družbe Sv. Mohorja«, po večini nabožne vsebine, se je v laškem časopisju razkričalo kot »Agitazione antinazionale« in »propaganda panslavista«. Tudi v rimskem parlamentu so nacionalistični poslanci klicali vlado na pomoč proti tej »panslavistični nevarnosti« in vlada jo je obljubila. Skoraj 40milijonski narod se boji 60.000 slovenskih kmetov!

Kakor v šoli, je slovenski jezik prepovedan tudi v vseh uradih. Niti na sodišču, kjer mora braniti svojo last in svojo slobodo, ne sme Slovenec spregovoriti niti ene slovenske besede. Stvari, ki jih v svoji knjigi »Slavia italiana« pripoveduje dr.

* Opomba uredništva: Ta članek je bil napisan za francoske časopise, iz obzirov do Lahov pa ga niti socialistični dnevnik »L'Humanité« ni hotel objaviti.

Karlo Podrecca, rodом Slovenec, a po mišljenju laški patrijot, o laški justici med Slovenci, so žalosten dokaz laške nestrpljivosti v narodnem oziru. Ni ga sodnika, ki bi znal slovenski. Če kdo pred sodnijo ne odgovarja italijanski, ker ne zna, zaréni sodnik nad njim: »Ti si Italijan, torej moraš znati italijanski!« ali pa mu še celo naravnost reče, da je kriv, ker noče sodniku odgovorjati. Tolmači so nespodobni in tolmačijo drugo nego se je govorilo. Nek vesten sodnik je sam priznal, da na ta način ni mogoča pravica za Slovence in je prosil za premestitev. Svojo sliko o laški justici med Slovenci završuje dr. Podrecca s sodbo, da ona »ni ne preprosta, ne hitra in ne cena; procedura turška, in če hočete, hotentotska, je gotovo bolj človeška in racionalna.«

Le v cerkvi se še tolerira raba slovenskega jezika, a tudi tam se jo vedno bolj omejuje. V slovenske ali mešane občine se pošiljajo laški, slovensčine nezmožni duhovniki; slovenski duhovniki pa, ki niso zatajili svoje narodnosti, se denuncirajo in preganjajo kot »nevarni panslavisti«. Posvetne inteligence laški Slovenci vsled pomanjkanja slovenskih šol nimajo in ne morejo imeti. Že v najnežnejši mladosti se vceplja v šoli slovenskim otrokom zaničevanje do slovenskega jezika in na tako zaničevanje naletava tudi kasneje pri vsakem dotikanju z laško javnostjo. Ni torej čudo, ako je narodna zavest iz tega ljudstva skoraj že popolnoma izginila in se vedno bolj zožujejo njegove narodne meje.

In tako življenje naj bo vabljivo za Jugoslovane na severni in istočni jadranski obali? Ali naj se res zadovoljujejo s tem, da bodo smeli, kakor beneški Slovenci, dihati laški zrak, služiti kot laški vojaki in plačevati laške davke? Ali so se zato borili stoletja in stoletja proti germanizaciji, da zapadejo sedaj italijanizaciji?

Ententa je vodila boj proti centralnim oblastim v imenu pravice in slobode; naj zna, da si mi laške »pravice in slobode« ne želimo. Naše ljudstvo v okupiranem ozemlju je že preveč izkusilo.

Zaprte naše šole, prepoved rabe našega jezika v javnih uradih, prepolne ječe in deportiranje naše posvetne in duhovne inteligence v Sardinijo in druge laške kraje nam jasno dokazujejo, kaj ima naš narod pričakovati od laške dominacije.

Italija ima zahvaliti svoje zedinjenje narodnemu načelu; pod njegovo zaščito je iz malega Piemonta nastala današnja laška vevlast. Temu načelu se ona hoče sedaj izneveriti; zgodovina nas pa uči, da ga ni še nobena država nekažnjeno kršila. Ali bodo to uvaževali tisti, v katerih rokah je sedaj usoda našega naroda?

Po francoskem vzorcu.

Republikanska vladovina Francije je bila komaj l. 1875 ustavno zasigurana. Od tega trenutka so začele francoske vlade odkrito protiversko politiko, katero so do tedaj le po časopisju, agitaciji in s posameznimi ukrepi previdno naznanjale. Prvo in glavno očitanje je bilo spočetka, da so katoličani proti državi, ker so proti jedinstvenemu mišljenju francoskega naroda o vladovini. Na podlagi tega očitanja, ki je postalo last vseh protiverskih strank, so začele vlade dosledno izključevati od vsega kulturnega dela, tako v skrbi za prosveto, za uboštvo, za bolnike itd. ter jih odpraviti od sodelovanja v javnem državnem življenju.

In potem je prišel kulturni boj, ki je trajal v Franciji polnih 25 let. Nemec je navallil v svoji odkriti brutalnosti naenkrat in z vsilo na katoliško Cerkev, Francoz je nastopal polagoma, korakoma, premišljuje. Skrajja je zatirjal, da napad ne velja Cerkvi, ampak klerikalizmu. Le clericalisme, voilà l'ennemi! Sola je prišla prva na vrsto. Dne 27. februarja 1880 so odstranili duhovnike iz šolskih svetov. Dne 29. marca 1880 so izgnali nepotrjene redove in kongregacije. Dne 28. marca 1882 so odstranili iz državnih šol verski pouk. Iz šolskih postav je izginila beseda Bog. Dne 30. oktobra 1886 se je uzakonilo, da smejo na državnih šolah poučevati le laiki. Zakon od 16. jul. 1901 je določil, da morajo učitelji na redovniških šolah tri leta služiti vojake, drugi učitelji samo dve. Z zakoni od 1. julija 1901 in od 17. julija 1904 se je učnim redovom in kongregacijam odrekla pravica obstoja in na tisoče samostanov se je moralo zapreti, iz katerih so izgnali redovnike in redovnice. Na to je prišla ločitev Cerkve od države. Dne 9. decembra 1905 je Francija pretrgala diplomatske zveze z Vatikanom ter črta duhovnike iz seznamov državnih uradnikov. Dne 13. aprila 1908 so cerkve in cerkvena premoženja odkazali občinam in državnim humanitarnim ustanovam.

Pri nas so Pribečeviči in Marinkoviči začeli delo po istem načrtu. Nas katoličane lažljivo in siloma označujejo kot elemente, ki so proti državnemu in narodnemu jedinstvu. Mi nimamo ne oficijelnih ne neoficijelnih zvez z Nemško Avstrijo, a vendar smo mi avstrofilci, in ne oni, ki pošiljajo Kristane v inozemstvo, da snubi avstrijske politike, in ki ne morejo pričakati, da jih pride Renner počastiti v Belgrad. Dr. Žerjav daje po dopisnem uradu urbi et orbi na znanje in v vednost, da je nekdo, ki mu niti imena ne zna, na nekem shodu zaklical: mi smo pa republikanci. Vsa kulturnobojna garda se zgraja nad

tem, dočim mirno gleda, da ji trije republikanci ministrujejo in da je vodja srbskih republikancev Jaša Prodanovič politični mentor Ljube Davidoviča.

Tudi borba na šolskem polju je naznanjena. Prav po francoskem vzorcu je izdelan famozni šolski načrt. Duhovnik mora ven iz vseh šolskih svetov, ker je treba, kakor pravi motivno poročilo, dokumentirati nezavisnost države od Cerkve. Za duhovnikom bo vržen iz šole verski pouk. Demokratska zajednica ima v svojem programu, da morajo biti vse šole državne. To je lepo rečeno za kulturnobojno nakano, da se zaterejo vsi redovi in kongregacije, ki se bavijo s šolskim poukom. Minister prosvete v Belgradu je znani sovražnik katoličanstva Marinkovič, poverjenik za uk in bogočastje v Zagrebu kulturnobojni klicar dr. Tučan. Minister za bogočastje dr. Alaupovič posega s svojimi poučnimi okrožnicami drzno v notranje cerkveno življenje katoliške Cerkve ter je pravi mojster v zavlačovanju vseh zadev, ki se tičejo cerkvene uprave.

Treba je, da katoličani v naši državi pravočasno spregledajo, kaj se pripravlja. Vidi se, da se bo tudi pri nas razvil kulturni boj korakoma kot pri Francozih. Katoli. ljudstvo je treba organizirati pravočasno na odločen odpor. Nasprotniki pripravljajo velikansko omrežje časopisja za nas. V Sloveniji so šli tudi med ljudstvo ter so začeli, ker so sami diskreditirani, s pomočjo liberalnih birtov in štacunarjev organizirati kmeti za »farško gonjo«. Na obnem zboru Kmetijske družbe je bil prvi nastop nemaskiranih zaupnikov kulturnobojne inteligence, katera jim je kupila novo kapo z napisom Samostojni.

Katoliške vrste se morajo strniti, v Sloveniji in na Hrvaškem, a v Srbiji in med mohamedanci je treba zainteresirati vse one, ki so voljni ščititi ljudstvo vsako pozitivno versko prepričanje. Majhni oziri morajo pasti, malenkostne zamere se pozabiti. Vse roke se morajo začeti gibati. Toda pravočasno, da ne bo prepozno. Kdor stoji nedelaven ob strani, je izdajalec katoliške stvari.

Sobojevniki z bojišča v Mestnem domu.

Dne 30. decembra je bilo zopet enkrat prijetno na svetu! Videli smo svojo lastno moč, moč tiste misli, ki nam je nekada narokovala naše zmagi: doslednost in neizprosna v politiki. Ko smo jih nekoliko časa vlekli seboj, mislili smo, da je našim sorojakom protikrščanskega svetovnega nazora resno na blagobiti skupne jugoslovanske domovine, in marsikaj smo zapo-

LISTEK.

Mateo Falcone.

Prosper Mérimée. — M. J.

Če greš iz Porto-Vecchia proti severu zahodu v notranjost otoka, boš opazil, da se zemlja prav hitro vzpenja in po tri urni hoji po vijugastih stezicah, ki jih zavira skalovje in jih včasih odsekajo prepadi, boš prišel na rob dokaj obširne goščave . . . Goščava je očetnjava korziških pastirjev in vsakogar, ki se je sprl s pravico. Če si koga ubil, pojdi v goščavo pri Portu Vecchiji, kjer boš živel brezskrbno in, opremljen z dobro puško, smodnikom in krogliami, ne pozabi tudi plašča s kapuco, ki ti bo služil za odejo in ležišče. Pastirji te bodo hranili z mlekom, sirom in kostanj in ne bo si ti treba bati niti pravice, niti pomagačev smrti, kakor le tedaj, ko boš moral iti doli v mesto, da si obnoviš zalogo streliva. Mateo Falcone je imel hišo pol milje stran od te goščave. Bil je za ta kraj dovolj premožen mož, živel je udobno, to se pravi brez dela, od tega, kar so mu donšale črede ovac, ki so jih pasli pastirji tu pa tam po gorovju. Slovel je kot nenačelno izbrani lovec, kar ni malo, posebno v tej deželi, ki ima tako izvrstne strelce. Ponoči je z isto lahkoto rabil orožje kot

podnevi in v dokaz njegove ročnosti so mi povedali ta dogodek, ki se bo zdel mogoče neverjeten, vsakomur, ki se ni potoval po Korziki. V razdalji štirindvajsetih korakov so postavili luč za prosojnim papirjem, širokim kakor krožnik. On je postavil puško k licu, nakar so upihnilo luč in po preteku ene minute je ustrelil v popolni temi in zadel posojni papir trikrat med štirimi. Na tak način si je pridobil Mateo Falcone sloves daleč naokoli. Pravili so, da je ravno tako zaupen prijatelj, kakor nevaren sovražnik: sicer pa je bil postrežljiv in je rad vzel kaj vbogajme in je živel v miru v vsej okolici. Njegova žena Giusepa mu je sprva rodila tri hčerke, potem pa še sina, ki so ga klicali za Fortunato: bil je updomačih in dedič rodbinskega imena. Dekleta so bila dobro omožena, tako da je njihov oče lahko računal na svoje zete. Sin pa je šel šele deset let, toda že sedaj je kazal odlične zmožnosti. Nekega jesenskega jutra je Mateo odšel s svojo ženo navsezgodaj, da pregleda svojo čredo v eni izmed goščav. Mali Fortunato ga je hotel spremljati, toda jasa je bila precej daleč, sicer bi pa moral itak ostati doma, da varuje svojo hišo. Oče mu je torej odrekel: toda videlo se bo, če ni imel vzroka kesati se prepovedi. — Bil je že nekaj ur z doma in mali Fortunato je ležal mirno na solncu, motril modro gorovje in premišljeval, kako bi se prihodnje nedeljo spet v mesto, kjer

bo obedoval pri svojem stricu, ko ga je iz njegovega sanjarenja mahoma zbudil strel iz puške. Skočil je na noge in se ozrl v smer, odkoder je zasljal pok. Temu strelu so sledili v neenakih presledkih še drugi, a iz vedno bližnje razdalje; slednjič se je prikazal na potu proti Matejevi hiši človek, ki je bil pokrit s špičasto kapo, kakršne nosijo v gorah, imel je dolgo brado in bil oblečen v cunje; opirajoč se na svoje orožje se je težko vlekel dalje. Bil je namreč obstreljen v nogo. Ta mož je bil »bandit«, ki je po noči na poti v mesto po smodnik padel v roke korzikanskim orožnikom. Po srditem boju se je moral umakniti, a je še bežoč streljal na slepo za svojimi nemurnimi zasledovalci. Toda razdalja med njim in vojniki se je vedno bolj krčila, rana pa ga je na begu ovirala, tako da je uvidel, da je nemogoče utesi zasledovalcem. Približal se je Fortunatu in ga vprašal:

»Saj si ti sin Mateja Falcone?«

»Da.«

»Jaz pa sem Gianetto Sanpiero. Love me, zoltovratnik! Skrij me, nič več ne morem dalje!«

»Toda kaj poreče oče, če te skrijem brez njegovega dovoljenja?«

»Pohvalil te bo.«

»Kdo zna?«

»Skrij me hitro; že gredo.«

»Počakaj, da se vrne oče.«

»Da bi ga čakal? Vrag! V petih minu-

tah bodo tu. Gredo, skrij me, ali te pa umorim.«

Fortunato mu je odvrnil popolnoma hladnokrvno: »Tvoja puška je že sprožena in tvoja torba za patrone je tudi že prazna.«

»Imam bodalo.«

»Toda ali moreš teči tako hitro kakor jaz?« Pri teh besedah je skočil v stran, da ga oni ni mogel doseči.

»Ti nisi sin Mateja Falcone! Toda ali pustiš, da počakam pred tvojo hišo?« Dečku se je mož nekako zasmilil.

»Kaj mi daš, če te skrijem?« ga je vprašal in se mu približal. Ropar je segel v mošnjo iz usnja, ki jo je imel obešeno na pasu in je iz nje prevlekel novce za pet frankov, ki ga je najbrže shranil za nakup smodnika. Ob pogledu na srebrni denar se je Fortunato nasmehnil in novce vzel, rekoč: »Ne boj se ničesar.« Takoj je v kopico mrve pred hišo skopal veliko luknjo, v katero se je Gianetto pogreznil; deček pa ga je še pokril, vendar tako, da mu je v njegovo duplino vedno lahko dohajal sveži zrak, da pa vseeno ni mogel nikdo sumiti, da bi bil v tej mrvi skrit človek. Poleg tega se je mali domislil dokaj duhovite zvijačnosti, ki jo uporabljajo divjaki. Na mrvo je položil mačko z mladimi, da bi se zdela, da je bila kopica ves čas nedotaknjena. Sledove krvi pa, ki jih je zapazil na poti k hiši, je sicerbo pokril s peskom in

stavili, da bi ne ogrožali skupnih koristi. Toda tudi sreča domovine jim ni sveta! Ali ste jih slišali, kaj so tulili v Mestnem domu: »Dol s farji! Živela Jugoslavija!« Ti nesrečni ljudje živijo v strašni zablodi: pobijanje krščanske misli istovetijo z jugoslovanstvom! Menijo, da vsak pravi Jugoslovijan mora biti sovražnik Cerkve, vere in duhovščine; menijo, da je Jugoslavija tista obljubljena dežela, »kjer si prosto volijo vero in postave.« Moj Bog, kakšno razočaranje za nas! Kakor Izraelci v Kanaan, tako smo s hrepenečim srcem zrlji v Jugoslavijo. Namesto svobode vidimo sužnost; na milost in nemilost smo predani ljudem, ki so se brez vsakega upravičenja polastili oblasti; in ti ljudje so tako slepi, da jih ne oredrabi noben, še tako silen dogodek.

Bogata Anglija nam ne zaupa posojila, jugoslovanske pijavke pa sesajo dalje na našem državnem telesu! Trud in resno delo se ne spoštujeta, v oblake pa se povzdiguje vsak pojav protiverske gonje. Pa uboge stradalajoče in nage reveže nimajo srca, za propagando proticerkvenih političnih ciljev pa je vsega dovolj. Za naše ujetnike v Italiji, ki zdihujejo v nepopisnem trpljenju po rešitvi kakor duše iz vic, se ne zmenijo, tuhtajo pa noč in dan, kakšno laž in prevaro bi si še izmislili, da bi pregoljufali in na svojo stran spravili kmeta in delavca. Dol s farji! Zamašiti hočejo usta duhovniku, kajti dobro vedo, da je duhovnik še edini, ki ima poguma dovolj, povedati jim resnico, razkrivati njih sebične namene, braniti resnico in pravdo; dobro vedo, da bi potem s priprostim človekom počeli, kar bi hoteli, s človekom, ki se mirno ukvarja s svojim delom in nima časa, študirati in zasledovati njih politike. Dol s farji! Potisnimo jih iz vseh javnih zastopov, vzemimo jim med narodom ugled in veljavo, dajmo, da bo naš kmet za verska vprašanja brezbrizen, potem bo Jugoslavija kmalu zrelo jabolko, ki pade framazonom v naročje. Tak je bil razvoj na Češkem, tak na Francoskem, hajdimo, tudi pri nas mora biti tako! Dol s farji, potem živela Jugoslavija!

Somišljeniki! Neizrečeno presenečeni ste nekateri, posebno mlajši, gledali liberalno divjanje v Mestnem domu; niste mogli verjeti, da so to isti ljudje, ki so z nami vred pred enim letom trepetali od radosti, ko se je proglasila svobodna Jugoslavija. Pa kako svobodna! Miroljubna kmetijska strokovna organizacija ne more v miru dovršiti svojega letnega običnega zbora! Tako je v svobodni Jugoslaviji!

Vi ste bili presenečeni in razočarani, mi starejši pa te tiče že od nekdaj poznamo. Tučtam se je oče prelevil v sina, sicer pa ista imena, večinoma iste osebe, kakor pred petnajstimi leti. Le majhen razloček je. Oče sedanjega kričarja se je imenoval liberalca in je še hodil v cerkev, čeprav je razbijal »klerikalne« shode, sin se imenuje samostojneža in je popoln brezverec. V prvem rodu načeto brezverstvo se v drugem, gotovo pa v tretjem rodu dopolni, to je preizkušena resnica. In to liberalci hočejo! Čim več bo letos samostojnih kmetov, tem več bo čez 20 let brezvercev. Tak je bil razvoj pri čeških agrarjih, tako hoče loža imeti tudi pri nas!

In taki ljudje so z nami hoteli sklepati kompromis! Prijatelji, z liberalci nikdar več nobenega kompromisa! Dovolj je te sramote, ogenj in voda ne spadata skupaj.

Videli smo v Mestnem domu, da nas neizbežno čaka kulturni boj. Liberalci ga hočejo. Prav! Bodočnost je naša. Ne bojimo se kulturnega boja! V bojih se čistijo nazori, se ločijo plevel od zrna, boj odkriva nove sile, nove talente, nove moči. Vse, kar je poštenega, pojde z nami; zborovanje

v Mestnem domu je pokazalo, kakšen bo izid.

Za zdaj pa organizacija! Kmetstvo zvezo v vsako vas! Vsak mož in fant, vsaka žena in deček mora biti organiziran. Ljudje so tega veseli in so hvaležni.

Z liberalci, samostojnimi in nesamostojnimi, ven iz vseh občinskih odborov, iz vseh javnih zastopov!

Bodočnost je naša, prijatelji, Bog je z nami! Sobojevniki.

A. Z.

Naša nova valuta.

Kako se namerava urediti valuta?

V zadnjem času se širijo po časopisih vesti, da namerava vlada v najkrajšem času zamenjati krono za dinarje. To, za vse državljane tako važno vprašanje namerava vlada rešiti brez ljudstva, in sicer — kot se čuje — v veliko škodo našega ljudstva. Namerava se namreč zamenjati krono v dinarje v razmerju 1 : 4; za štiri krono boš prejel 1 dinarski bankovec. Vpeljal se ne bo državni dinar kot se je prvotno nameravalo, ampak sedanja narodna banka v Belgradu bo razširila delokrog na vse kraljestvo in prevzela tudi novi dinarski bankovec v svojo garancijo, tako da bo za srbski in novi državni dinar isto kritje. Če se ne bo izvršila zamenjava kron v dinarje v razmerju 1 : 1, bo na prvi strani bankovca označena dinarska, na drugi pa kronska vrednost. Če se bo torej izvršila zamenjava v razmerju 1 : 4, bo na eni strani bankovca za 1 dinar označeno, da je vreden 1 dinar, na drugi strani pa štiri krono, bankovec za 10 dinarjev bo hkrati vreden 40 kron itd.

Zakaj odklanjamo tako rešitev valutnega vprašanja?

Zato, ker je zamenjava kron v dinarje v vsakem razmerju, razen v 1 : 1 skrajno krivična. Vsi vemo, da se valutno vprašanje brez oddaje delnega premoženja ne da rešiti. Ali, da bi se oddalo premoženje le po vsoti gotovine, ki jo kdo ima doma ali pa naloženo v hranilnici, je krivično. Premoženjska oddaja za rešitev valute se mora izvršiti na podlagi celotnega premoženja. Ne vemo sicer, v kakem razmerju se bodo preračunile terjatve odnosno dolgotv iz kronске v dinarsko valuto, ali zdi se, da v istem razmerju kot se bo izvršila zamenjava kron — to je 1 : 4. Če je vsak 100dinarski bankovec vreden hkrati 400 kron, je tudi terjatev 400 kron vredna v bodoče le 100 dinarjev. Če je kdo dolžan danes 4000 K, bi v bodoče dolgoval le 1000 dinarjev. Če ima kdo v hranilnici 4000 K, bo imel v bodoče le 1000 dinarjev. Že ti zgledi kažejo, kako skrajno krivična je nameravana izmenjava kron v vsakem razmerju, ki ne odgovarja 1 : 1.

Pri preračunanju terjatev iz kronске v dinarsko valuto ni sicer potrebno isto razmerje kot pri izmenjavi kron v dinarje, ker razmerje, v katerem se bodo preračunile terjatve, ne vpliva na valuto. Toda krivično bi bilo, če bi le oni izgubili, ki ima gotovino doma, oni pa ne, ki ima gotovino naloženo v hranilnici. Pri rešitvi valutnega vprašanja morajo priti v poštev mogotci, vojni dobičkarji, ki imajo pa razmeroma le malenkost naloženo v hranilnici. Tudi ne vemo, zakaj bi oni, ki je pred vojsko dolgoval 100 kron v dobri kronski valuti, sedaj dolgoval le 25 dinarjev, torej manj kot je bilo vrednih pred vojsko 25 kron. (Pred vojsko je bila namreč krona več vredna kot dinar.)

Kaj bo s stalnimi bremenmi, na primer s stalnimi dajatvami, rentami itd.? Ali se

bodo tudi te preračunile v razmerju 1 : 4? Ali ni krivično, da bo oni, ki je na primer pred vojsko dobil dobrih 400 K rente, v bodoče dobival le 100 dinarjev? In namerjemo jih? Hiša, ki je donasala pred vojsko dobrih 4000 K, to je več kot dobrih 4000 dinarjev, naj sedaj donasala le 1000 dinarjev. Ali res mislite, da se bo to držalo? Ne bodite tako naivni! In kaj bo z davki? Se bodo li tudi ti preračunali v razmerju 1 : 4? Dobro bi to bilo, ali kako bo potem z državnimi dohodki? Vse torej kaže, da cene živil in drugih življenjskih potrebščin ne bodo padle v istem razmerju, v katerem se hoče izmenjati krono v dinarje, ampak da bo to, kar velja danes krono, v bodoče veljalo dinar. Saj že sedaj pri dobri dinarski valuti velja v Belgradu to dinar, kar velja v Sloveniji krono. Ali res mislite, da bo to, kar v Srbiji velja dinar, v Sloveniji veljalo le četrtino dinarja? Cene v Sloveniji bodo rastle; na tem tudi dejstvo, da bosta na bankovcih označeni obojni, to je dinarska in kronska vrednost, ne bo prav ničesar spremenilo.

Nihče se ne bo oziral na označeno kronsko vrednost. Prej ali slej pa bodo izginili ti bankovci iz prometa in prišli bodo v veljavo le oni z dinarsko označbo. Vidimo torej, da je označba kronске vrednosti na novih dinarskih bankovcih popolnoma brez pomena, ker na cene življenjskih potrebščin ne bo vplivala.

Slednjič je še vprašanje, kaj bo z novim bančnim dinarjem. Bo li ta na bovi tako notiral kot sedanji srbski? Po našem mnenju le takrat, če bo imel razmeroma tako dobro kritje kot je ima — saj kot se piše — srbski dinar. Če bo kurz novega dinarja nižji, bodo seveda cene blagu višje.

Zato je potrebno, da javnost natančno izve, kako kritje ima sedaj srbski dinar in koliko ga je v prometu; dalje, kako kritje bo imel novi bančni dinar.

Zakaj torej odklanjamo nameravano regulacijo valute? Zato, ker je zamenjava kron v dinarje v razmerju 1 : 4 skrajno krivična, ker ta način regulacije zadene zlasti neimovite sloje, štiti pa vojne dobičkarje in verižnike, ki vsled te regulacije valute cene blagu in živilom ne bodo padle, ampak se še dvignile — kar lahko povzroči gospodarski polom — in ker se bojimo, da kritje novega bančnega dinarja ne bo zadostno.

Kako naj se regulacija valute izvrši?

Že zgoraj smo omenili, da je regulacija naše valute brez oddaje premoženja ali vsaj brez davkov v ta namen, neizvedljiva. Treba pa je, da se oddaja premoženja izvrši pravično, to je po višini celotnega premoženja in višini dohodkov. Kako torej? Dva principa se moreta upoštevati; prvič ta, da pri regulaciji valute ne bo nihče neupravičeno oškodovan, in drugič, da bo kritje nove valute dobro.

Dve poti sta. Regulacija valute je mogoča prvič tako, da vlada za enkrat odda le toliko dinarjev za krono, za kolikor ima banka dobro kritje, za ostali del kron pa izda državne zadolžnice, ki naj se seveda primerno obrestujejo. Obenem naj poskrbi za primerno, pravično delno oddajo premoženja. Manj imoviti sloji bi pri oddaji premoženja ne prišli v poštev. Nič ne stori, če se oddaja premoženja izvrši le polagoma v letnih obrokih. Samo po sebi se razume, da se za oddajo premoženja lahko uporabijo tudi označene državne zadolžnice. Država vrača dolg, ki ga je napravila pri regulaciji valute, polagoma, in sicer se v to svrhu vporablja oddaja premoženja. Drug način regulacije bi bil ta, da država izda svoj državni — torej ne bančni — dinar; kritje za ta dinar bi da-

le iz prometa vzete krono — ki imajo še nekaj kritja v aktivih avstro-ogrske banke — dalje garancija, ki bi jo določila država še posebej. Zamenjava kron v te državne dinarje bi se izvršila seve al pari, to je v razmerju 1 : 1. Obenem se mora poskrbeti za primerno, pravično oddajo premoženja. Oddaja premoženja, ki bi se seveda tudi tu lahko izvršila polagoma v letnih obrokih, bi se porabila za uničenje državnih dinarjev, katerih število bi se na ta način vedno zmanjšalo; kurz dinarja bi se vsled tega dvigal. Ko bi bil kurz bančnega, to je sedanjega srbskega in državnega dinarja primeroma enak, bi prevzela banka državni dinar ter bi se izvršila izmenjava srbskih dinarjev za državne, in sicer al pari, to je v razmerju 1 : 1. Prvo označeni način regulacije ima to prednost, da se regulacija valute izvrši takoj, drugi pa to, da se država gotovo obvaruje vsakih gospodarskih katastrof.

Seveda zahtevata označena načina regulacije valute vsled težkoč, ki so združene z oddajo premoženja, veliko študij in truda. Tudi je jasno, da bodo mogotci, zlasti vojni dobičkarji napeli vse moči, da se za pravično regulacijo valute potrebna oddaja premoženja ne izvrši. Toda kaj je ta trud v primeri s krivico, ki bi se zgodila tisočim in tisočim malih vlagateljev, ki so si od ust utrgali kako krono, da si jo prihranijo za starost.

Krmarji države naj pa vedo, da velja tudi pri regulaciji valute rek: »Justitia fundatamentum regnorum!«

Država SMS.

Navidezen al pari.

LDU Belgrad, 3. januarja. »Pravda« javlja, da je pogodba med državo in Narodno banko o prenosu Narodne banke v emisijsko banko vse države dovršena in da se bo podpisala jutri. Narodna banka bo takoj prevzela vse filijale Avstro-ogrske banke. Otvori se vpis delnic za 20 milijonov dinarjev v zlatu za vse podanike kraljestva. Narodna banka bo potegnla krono in dinarje al pari z novimi kronsko-dinarskimi (v katerem razmerju?) bankovci iz prometa, ki jih krije vse imovina Narodne banke in današnji bankovski dinar. Izplačevanje teh novih bankovcev se bo pričelo takoj in se bo končalo v 15. do 20. letih. Narodna banka je pristala na to, da vstopi v upravo en Slovenec in en Hrvat (dr. Vekoslav Kukovec in Miroslav Kulmer). Tri mesece po izvršitvi prvega vplačevanja bo volitev nove uprave. Ministrski svet je predsinotnim sprejel to pogodbo in pooblastil finančnega ministra, da jo izvede.

Povratek regenta.

LDU Belgrad, 5. januarja. Nj. Visokost prestolonaslednik regent Aleksander se ne vrne v Belgrad pred pravoslavnim novim letom.

Pribečevič v Zagrebu.

LDU Belgrad, 5. januarja. Minister za notranje posle g. Svetozar Pribečevič je odpotoval v Zagreb, kjer bo v krogu svoje obitelji preživel pravoslavni božič.

Italijansko voščilo.

LDU Belgrad, 5. januarja. Zastopnik ministra za zunanje posle g. Ljuba Davidovič je prejel iz Pariza od Scialoje to-le brzojavko: Čestitke, ki mi jih je Vaša ekscelenca ljubeznivo izrazila, so me globoko ganile in sem Vam zanje iskreno hvaležen. Vaši ekscelenci in junaškemu narodu, čigar zunanjo politiko vodite, pošiljam svoje čestitke, navdahnjene z željo, da vez, ki družijo naša dva naroda, postane še tesnejša.

Iz Dalmacije.

IDU Split, 4. januarja. (DKU) Poveljnik posadke v Primostenu je dal z bikovko bičati Mata Huljava, Skorina in Dupina, ker so se protivili rekviziciji olja. Huljava so aretirali in oddali vojaškemu sodišču v Zadru.

LDU Split, 4. januarja. (DDU) Iz Šibenika in okolice odhajajo vsak teden večji transporti odpuščenih vojakov v Italijo. V šibeniški luci je sedaj samo pet vojnihi ladij.

LDU Split, 4. januarja. (DDU) Na božične praznike je bilo v Rogoznici, v Tiesnem, Vodica in Kninu več resnih spopadov med prebivalstvom in karabinjerji. Več oseb so zaprli zaradi popevanja himne.

Italijanska nasilstva.

Split, 4. januarja. (DKU) Obavljenski ured sporoča: Kljub temu, da predstavljajo službene Italije naglašajo, da je potreben sporazum z Jugoslavijo, izvajajo njihove oblasti v okupiranem ozemlju nasilja in brezzakonitosti nemoteno naprej. Državnim uradnikom, ki so po ogromni večini Jugoslavoani in ki vzorno vršijo svojo službo, izplačuje italijanska oblast v kronah; tisti manjšini uradnikov, ki so se dali upreči v italijansko službo s svojo izjavo, se pa plačuje v lirah. Tako se favo-

nato se je vlegel na solnce z največjim ravnodušjem.

Še ni poteklo par minut, ko je pred vrata Matejeve hiše prišlo šest mož v rjavi vojaški obleki in z rumenimi ovrtniki; vodil jih je nadesetnik, ki je bil oddaljen sorodnik Falcona. (Znano je namreč, da ima na Korziki pojem »sorodnik« še mnogo razsežnejši pomen kakor drugod.) Ime mu je bilo Tiodoro Gamba: bil je zelo odločen mož, strah vsem roparjem, ki mu je le marsikdo od njih padel v roke.

»Dober dan, bratranček,« se je s temi besedami obrnil na Fortunata, »hej, kako si že zrasel! Ali si morda koga videl, ki je ravnokar bežal mimo?«

»O! Nisem še tako velik, kakor vi, gospod bratranec,« je odgovoril deček malo nagajivo.

»Boš pa še. Toda ali nisi videl nobenega človeka, ki je bežal tod mimo? Po-vej!«

»Če sem videl človeka?«

»Da, na glavi je imel špičasto kapo iz črne žametne, njegova suknja je bila obšita z rdečimi in rumenimi krpami.«

»Mož s špičasto kapo iz črne žameta in s suknjo, obšito z rdečimi in rumenimi krpami?«

»Da, odgovori hitro in ne ponavljaj mojih vprašanj.«

»Danes jutraj je jezdil mimo naše hiše g. župnik na svojem konju Piero.

Vprašal me je, kako gre mojemu očetu in odgovoril sem mu ...«

»Ah, nagajivec, nikar ne nagajaj! Takoj mi povej, kam je zginil Gianetto, kajti njega iščemo in dobro vem, da je bežal po tej poti.«

»Kdo ve?«

»Kdo ve? Jaz to vem, jaz vem, da si ga videl.«

»Kako naj človek vidi mimoidoče, če spi?«

»Ti nisi spal, hudobnež; streli iz puške so te zbudili.«

»Ali mislite, bratranec, da povzročajo vaše puške res tako gromenje? Risanica mojega očeta je mnogo strašnejša.«

»Vrag te vzemi, prokleti fant! Čisto gotovo vem, da si videl Gianetta. Mogoče si ga celo skril. Hola, tovariši, stopite v hišo in pregledajte vsepovsod, če ni notri skrit naš ubežnik.«

»In kaj poreče oče?« je vprašal Fortunato in se zarežal; »kaj bo rekel, če izve, da ste vdrli v njegovo hišo, ko je bil iz doma.«

»Smrkavec!« je vzkliznil nadesetnik Gamba in ga potegnil za uho, »boš že videl, če te ne bom naučil druge muzike. Če ti jih naložim dvajset s sabljo, boš še prerad govoril.« — A Fortunato se je še vedno norčeval. — »Moj oče je Mateo Falcone,« je vzkliznil ponosno.

»Vedi, mali nagajivec, da te lahko od-

vedem na Corto ali v Bastijo. Tam boš spal na slami, noge boš imel uklenjene in če mi ne poveš, kje je Gianetto Sanpiero, ti dam odsekati glavo.« — Deček je bruhnil v smeh, ko je začul to smešno grožnjo. Ponavljal je še vedno: »Moj oče je Mateo Falcone.«

»Gospod nadesetnik,« je šepnil nekdo izmed orožnikov, »ne sprimo se z Matejom.« — Gamba je bil v vidni zadregi. Po tihu se je razgovarjal z vojaki, ki so že vso hišo preiskali. To delo ni bilo nič kaj težavno, kajti stanovanje navadnega Korzikanca obstoji iz samo ene sobe. Pohištvo tvorijo miza, klopi, omare in lovske ter domače potrebščine. — Med tem pa se je Fortunato igral z mačkami in se navidezno rogal zmedenosti orožnikov. Tedaj se je kopici približal vojak. Ozrl se je na mačko in z bajonetom je sunil v mrvo, pri tem pa je skomiznil z rameni, kot da je uvidel smešnost svoje skrbnosti. Nič se ni gani in dečkov obraz ni izdal niti najmanjšega nemira.

Nadesetnik in njegovi vojaki so že čisto obupali, že so se jeli ozirati nazaj na planjavo, kot da se hočejo vrniti, kar je njihov vodja sklenil — uvidevši, da z grožnjami mlademu Fortunatu ne more do živega — slednji poizkus, da bi namreč pridobil fanta z lepimi obeti in darili.

(Dalje.)

rizira baš tisti element, ki se je vedno odlikoval po svojem zagrizenem sovraštvu do vsega, kar je naše narodno. S to prakso dvojne valute je nastala v ekonomskem oziru neverjetna zmeda. Uradnik, Jugoslovčan, ki dobiva mesečno plačo 1000 kron ima približno 10 krat manj na mesec, kot uradnik Italijan ali pa italijanaš v istem činovnem razredu, ki dobiva 1000 lir. Tako je prišlo do čudne animalije, da ima n. pr. vsaki sodni sluga, če je Italijan večjo plačo od samega predsednika deželnega sodišča (III. čin. razred), ki je Jugoslovčan. Jugoslovanski uradnik si ne more preskrbeti najpotrebnejših sredstev za življenje; on mora plačati n. pr. mest in olje po 100, ribe in meso po 60 K kilogram, kar si favorizirani italijanaši lahko nabavi desetkrat bolj poceni. Celokupno jugoslovansko uradništvo, ki edino vzdržuje v redu upravni aparat v okupiranem ozemlju, protestira proti tej zlorabi mandata, ki ga Italija vrši v imenu entente v škodo ogromne večine naroda, ki je jugoslovanski.

LDU Split, 4. januarja. (DDU.) Po d'Annunzijem obisku je v Zadru od dne do dne manj reda in miru. Proti vsem principom mednarodnega prava so se v Zadru formirale pod pokroviteljstvom in s pomočjo vojaške okupacijske oblasti prostovoljske čete, sestavljene iz elementov, ki so že pred italijansko okupacijo z delom in z besedo napadali in sramotili vse, kar je bilo v mestu jugoslovanskega. Te trope, uniformirane in z bodali oborožene, hodijo in provocirajo po mestu neoboroženo in brezpravno jugoslovansko prebivalstvo iz mesta in okolice. Jugoslovani se obnašajo popolnoma mirno in potrpežljivo, objestni prostovoljci legionarji se pa skoro vsako noč med seboj bijejo, streljajo s samokresni in mečejo po ulicah ročne granate, ki so na žalost vsakemu arditu in legionarju po mili volji na razpolago. Ne samo, da je radi tega prenehal ves red, ampak je v nevarnosti tudi življenje mirnih meščanov sploh, posebno se ne bi planili po Jugoslovanih v divjem bevedu Jugoslovčanov. Ljudstvo se boji, da su te nedisciplinirane horde, posebno takrat, ko bo definitivno rešeno vprašanje Zadra in če ta pripade Jugoslaviji. Takrat bo pač potrebna zanesljiva ententna policija, da vdreži red, dokler se Italijani ne umaknejo. Bajе vršijo varnostno službo celo v popolnoma slovanskem zadrskem predmestju Arbanasih tudi ardit. Ne mine dan, da se ne bi dogodilo kako nasilje nad našimi ljudmi v Zadru. Naj omenimo samo nekaj zadnjih slučajev. Prof. hierje Veljko Milič je bil aretiran, ker se je baje v privatnem pismu neugodno izrazil o arditih in d'Annunziju, ter je bil obsojen 27. decembra pr. l. na štiri mesece zapora. Ko je prišel v Zader, je bil aretiran na parobrodu predstojnik za agrarno reformo v Splitu, svetnik Roko Stojanov, ki je prišel v Zader na praznike k svoji obitelji. Aretiran je bil istotako vsled nekega čisto privatnega pisma. Aretirali ter ga vrgli v vlačno in mrzlo ječ pod zemljo so gozdarja Novaka v Ninu; Novak je bil v tej ječi in ostrem mrazu tri dni brez jedi in odeje. Aretiran je bil samo zato, ker je obiskal svojega prijatelja v Ninu in z njim v naravi slikal. Prvi dni pred Božičem so se stekli med seboj ardit in zadrski fakini. Metali so ročne granate sredi mesta in razbili vsa okna na dveh hišah naših ljudi. Na sam Božič je padla ročna granata pred skupino štirih otrok, ki so bili na hodniku vojaške ječe in prišli, da obiščejo svoje sorodnike, zaprte radi politike. Bomba k sreči ni eksplodirala. Vrgli so jo bili d'Annunzijeve legionarji in zadrski prostovoljci proti karabinjerjem, ker le ti niso hoteli izpustiti pri izgrelih aretiranega legionaša. Dan po Božiču so bili zvečer napadeni trije naši ljudje samo zato, ker so govorili hrvatsko. Pobesnela tolpa jih je gonila od kavarne »Centrales« do gostilne Farač, kamor je s silo vdrla in je vse premetala. Na božični dan je demonstiral po Arbanasih (zadrsko predmestje) 20 do 30 prostovoljcev ter klicalo »Abbasso le cavre!« in »Abbasso Wilson!« Baš tisti dan zvečer so te tolpe oklofutile mirnega človeka Antona Buškala, pridrili za njim v njegovo hišo ter ga aretirali. Ker je bila njegova nedolžnost očitna, ga je drugi dan nato sodišče izpustilo na svobodo. To so samo nekateri primeri številnih neredov, ki se v zadnjem času ponavljajo vsak dan. Italijanašem je vse dovoljeno; nihče ne preiskuje, niti kaznuje, kadar so žrtve zločinov Jugoslovani. Prepovedan je Jugoslovonom materinski jezik, njihova knjiga, njihova zastava, z eno besedo vse, kar bi moglo spominjati na našo narodnost. Nobena vest ne more prodreti v italijanske časopise za zaščito naših soplemenjakov na zasedenem ozemlju, dočim porablja italijanaši s pomočjo okupacijske oblasti vse časopise, potvarjajo dejstva, pošiljajo proteste v imenu vse dežele, varajo javno mnenje po svetu in prikazujejo same Potemkinove vasi na zasedenem ozemlju, ki je čisto hrvatsko in srbsko in ki ječi pod njihovim jarmom.

Razna poročila.

Kralj Nikola umira?

LDU Berlin, 5. januarja. (Dun. KU) »Vossische Zeitung« poroča iz Zeneve: Bivši črnogorski kralj baje umira, ker ga je pred par dnevi zadela kap.

Nitti pri Clemenceauju.

LDU Pariz, 4. januarja. (DKU) Ministrski predsednik Clemenceau je danes popoldne sprejel italijanskega ministrskega predsednika Nittija in imel z njim daljši razgovor.

Misija princa Siksta.

LDU Rim, 4. januarja. (DKU) Agenzia Stefani javlja: Listi objavljajo razgovor z generalom Cadorno o misiji princa Siksta. Cadorna odločno zanikava trditve, da je leta 1917. poslal odposlanca v Švico, da bi Avstriji ponudil mir proti odstopitvi onega dela Tirolske, kjer prebivajo Italijani. Cadorna je dodal, da je bil vedno previden o potrebi, da ne vpostavi meja na Brennerju in da ni nikdar predlagal ali odobral, da se Italija zadovolji s Trentinom.

LDU Berlin, 5. januarja. (DKU) »Berliner Tageblatt« poroča iz Rima: Odkritja Sikstovih dokumentov zbuja tukaj splošno ogorčenost. »Tribuna«, »Corriere della Sera«, »Idea nazionale«, izkratka vsi imenitnejši listi protestirajo zoper osumljenje Italije.

Grška ratificira mir z Avstrijo.

LDU Pariz, 5. januarja. (DKU) Brezlično. Po poročilu iz Aten se je izvestje zborniške komisije za zunanje posle izreklo za ratifikacijo mirovne pogodbe z Avstrijo.

Grški kralj ponesrečil.

LDU Atene, 3. januarja. (Dun. KU) Havaš poroča: Kralj je pri skakalni vaji padel s konja in si zlomil nogo v gležnju. En mesec bo moral ostati v postelji.

Amerika za Evropo.

LDU Amsterdam, 4. januarja. (Dun. KU) o Reuterjevem poročilu iz Washingtona objavlja War Finance Corporation, da se dovoljujejo 4 predumi do skupnega zneska 17 milijonov dolarjev tovarnarjem, ki delajo za inozemstvo. To smatrajo za prvi korak vlade v korist obnove razdejanje Evrope.

Aretirani komunisti v Ameriki.

LDU Amsterdam, 4. januarja. (Dun. KU) Reuterjev urad poroča iz Washingtona, da so bili izdajatelji vseh komunističnih časnikov aretirani. Dne 2. t. m. je bilo v Zedinjenih državah aretiranih 4500 radikalcev. Mnogi izmed aretiranih so inozemci, posebno Rusi. Zaplenili so mnogo komunističnih propagandnih spisov. Več kot polovico aretirancev bodo najbrž izgnali.

Umor Trockega.

LDU Berlin, 4. januarja. (Dun. KU) »Vossische Zeitung« poroča iz Kodanja: Glede na govorico o umoru Trockega poročajo nastopne posameznosti: Trockij je šel na ogorčeno fronto, kjer je vsled notranjih nemirov dezertiral množica vojaštva ter je skušal z veljavno besedo vpostaviti red. Pri tej priliki je naperil proti poveljujočemu generalu Borzovu silne očitke. General mu je precej ostro odgovarjal, na kar je Trockij v največji sili zapovedal, postaviti generala nemudoma pred prvi zid in ga ustreliti. Še preden pa je mogel vojak povelje izvršiti, je generalov pribočnik potegnil revolver in trikrat ustrelil na Trockega, ki je kmalu nato izdihnil. »Vossische Zeitung« pripominja, da je treba seveda počakati, da se vest potrdi.

Petrograjske tovarne počivajo.

LDU Kodanj, 4. januarja. (Dun. KU) Po brzovavki iz Helsingsfors poroča »Krasnaja Gazeta«, da je vsled pomanjkanja sirovin ustavljeno delo v vseh petrograjskih tovarnah.

Pariz pod vodo.

LDU Pariz, 3. januarja. (Dun. KU) Havaš poroča: Sena preplavlja čimdalje večje dele glavnega mesta.

Vstaja na Koreji.

LDU Pariz, 3. januarja. (Dun. KU) Kakor poroča »Chicago Tribune« iz Washingtona, je izbruhnila v Koreji očitna vstaja. Isti list poroča iz Honolulu, da podpirajo gibanje krščanski misijonarji in šel japonske policije v Koreji.

Politične novice.

— Pripravljajmo se na občinske volitve! Vsa znamenja kažejo, da bo demokratsko-socialistična vlada res, ne da bi vprašala ljudstvo, oktroirala nov občinski volilni red, razpustila občinske zastope, nastavila v zasmeh samoupravi svoje strankarske gerente ter rapsala nove občinske volitve. Udarci liberalcev in socialistov moramo odbiti s tem, da si naša katoliško-kmetjska stranka pribori v vseh občinah zanesljivo večino. Po razveseljivi

zmagi v Kmetijski družbi mora biti zmaga pri občinskih volitvah! Na stran s socialisti, z liberalci in njihovimi »samostojnimi« hlapci! Občni zbor Kmetijske družbe je pokazal, da samostojneži stoje poplačoma pod komando liberalnih birlov, šlacunarjev in vojnih dobičkarjev in ti spet pod komando diskreditirane liberalne inteligence! Kdor hodi s samostojneži, je sovražnik katoliško-kmetjske stvari. Že sedaj je treba po občinah sestaviti volilne odbore, ki naj pričnejo z vsemi pripravami za krepko agitacijo. Geslo nam bodi: Zmaga mora biti naša!

— **Sijajen shod J. K. Z. v Dobropoljah.** Iz Dobropolj poročajo: Na novega leta dan je priredila J. K. Z. v Dobropoljah javen političen shod, na katerega je prišlo nad 700 mož, fantov, žena in deklet. Govoril je načelnik Jugosl. kluba g. dr. Anton Korošec ter kmet g. Borc. Dr. Korošec je na drobno obdelal različna dneva vprašanja ter nadaljeval o občinskih volitvah: Občinske volitve so tu. Občina je država v državi, v kateri kmet gospodari in jo upravlja, v kateri se uči državnih poslov v malem, da bo kasneje tem krepkeje zagrabil za državno krmilo v zbornici. Može, ki so jih premočili liberalci z novim klobukom na glavi, kamor so jim napisali liki svojim postrežkom besedo »samostojen« prijateljski vabimo, naj pridejo k nam, tistih par ljudi pa, ki jih je najti v vsaki fari in ki so bili vedno sovražni naši stvari, ne bomo iskali. Borili se bomo z vsemi nasprotnimi strankami, a ljudi samih nismo, jih ne in jih ne bomo sovražili. Zavedajte se: Občina mora biti katoliško - kmetjska, mora biti naša! Kmet Borec se je zelo jasno in stvarno zavezal za reorganizacijo »Kmetijske družbe«, za ustanovitev strokovno-kmetijskih šol, se izjavil za nakupovalne in prodajalne zadruge, obdelal podrobno živinorejo, mičkarstvo in sadjarstvo ter priporočal kmetom odločno versko stališče, ker bliža se čas, ko se človeštvo razdeli v dva ekstremno radikalna tabora: V tabor Kristusov in v tabor Luciferjev. Nato so bile sprejete izvajanjem primerne resolucije. Shod je jasno dokazal, da v naši dolini ni prostora za puhle, brezprogramne, zahrbtno intrigantne stranke, za kojimi se grabežljivo stezajo z ljudsko krvjo umazani prsti velekapitalistov in krvnikov, ki pojo danes slavo liberalnosocialistični vladi v Beogradu, ki tepta najsvetejšo ljudske pravice in katere delo ni nič drugega kakor zasmeh demokratičnega duha in modernega kulturnega mišljenja. Ljudje, ki agitirajo za take stranke naj se zavedo, da bo tudi za nje prišel čas obračuna. Mi pa gremo naprej, in ko bo sila najhujša, se bomo spomnili na besede Gospodove: Ti si Peter skala..., in zastoj boste iskali strahu v naših srcih!

— **Eden se je že oglašil.** To je glavni razgrajac na občnem zboru Kmetijske družbe, seveda samo kmet in nič drugega, Meden iz Begunj na Notranjskem, ki v »Slov. Narodu« zagovarja svoje slabo obnašanje na občnem zboru. Na to pa ne odgovarja, kako je dobil mesto delegata za občni zbor Kmetijske družbe. To je seveda postranska stvar. Na to tudi ne reagira, kako je na občnem zboru teptal zakon o zborovalni svobodi, ki ga je njegov polbog Žerjav poklical v spomin vsem zlobnežem, seveda, da se ne skrivi noben las njegovim ljubljencem — samostojnežem. Za druge seveda ta zakon ne velja, velja samo za to strančico, da more nemoteno hujskati in obrekovati. Če pa kdo onemogoča svobodno zborovanje ene najvažnejših korporacij kmetjskega stanu v Sloveniji, občni zbor Kmetijske družbe, ta človek bo dobil v očeh gospoda Žerjava in seveda tudi drž. pravnika prav posebno dopadajenje. Saj je napravil kmetjskemu stanu, pardon liberalni filijalki JDS prav posebno uslugo. Seveda te stvari so temu plemenitemu in nesebičnemu gospodu Medenu, ko se farizejsko zgraža nad tem političnim predvojnim bojem, malenkosti. Njemu je seveda glavno to, da ga je neki Ažman, ki ga v domači vasi prav nihče ne vpoševa in seveda tudi po zaslugi ceni, spravil v pozo globoko užaljenega Ahila, ki se je moral postaviti za ogrožene interese »kmetjskega« stanu. In te interese seveda ogroža pošten, inteligenten, nadarjen kmetjski mož Iskra, ki v potu svojega obraza obdeluje zemljo in ima za to tudi zadostno strokovno izobrazbo. Seveda njega, »kmeta« Medena in njegova nekmeta tovariša Majcena, Tršana, Bučarja, Pirca, Rajerja itd. seveda moti v strokovnem razpoloženju dejstvo, da zna Iskra tudi že nekaj več in da je moral napraviti v svojih mladeniških letih težko življenjsko izkušnjo. In tako prihaja v svojem nadaljnjem premišljanju do zaključka, da katerega prihaja danes vsak pravi jugoslovanski demokratski oziroma samostojni domoljub, da je bil v bivši Avstriji pravi pravcati mučenik jugoslovanske misli. Seveda drugače tudi ne more biti. Vsi so bili od prvega do zadnjega mučeniki. Vsi so viseli, vsi trneli, vsi ustvarjali jugoslovansko državo, ko so po pasje ponižno služili raznim okrajnim glavarstvom, žandarjem in drugim gospodom

take sorte. Vsi, prav vsi so sami mučeniki, seveda tudi stvaritelji edinstvene države. O tem nikar ne dvomite. Zanje seveda govori dejstvo, da imamo edinstveno državo.

— **Blagajno so prazne.** Velik del državnih uradnikov v Ljubljani se ni dobil za mesec januar izplačanih plač, tudi častniki še niso dobili plač izplačanih, ker ni dovolj denarja v državnih blagajnah; južna železnica tudi zadržuje plače uslužbencem in jim je izplačala le predujem 1000 kron.

— **Zagrebska vseučilišna mladina.** O politični grupaciji zagrebske vseučilišne mladine prinaša »Sl. Narod« informativen članek, iz katerega povzamemo: Na univerzi so dijaki organizirani v sledečih organizacijah: »Demokratski študentski klub« se naslanja na demokratsko stranko; »Jugoslovanska demokratska omladinska liga« se naslanja na Narodni klub; »Katoliško društvo Domagoj«; »Klub študentov komunistov«; »Udruženje socialno-demokratskih akademika«; radikalni študentski klub »Slovenski Jug«; prijatelji sejiške demokracije, se naslanja na frankovce; organizacija studenata iz okupiranih krajev; organizacija studenata dobrovoljaca; židovsko (cionistično) nacionalno društvo. O »Domagoju« piše »Narodov« informator: »Jugoslavensko« »Katoliško društvo Domagoj«, koje ove godine broji oko 150 članova, dovoljno je okarakterisano samim svojim imenom. Dobro je organizovano i izdaje svoj organ »Luč«. Ove valja odmah spomenuti i klub studenata komunisti, koji svakom prilikom zajednički s klerikalima istupa (tako prilikom izbora za potporno društvo, prilikom štrajka zbog stanova). Klerikali sami ističu svoje simpatije i uske veze s komunistima. To je razumljivo, budući da su najugledniji vodje komunisti jučerašnji klerikali.

— **Proti štrajkujoćim uradnikom.** Strogo postopanje hrvatske zemaljske vlade proti uradnikom, ki so se udeležili manifestacijskega shoda, postaja velika politična afera. Dogodki, ki so se izvršili po uradniškem štrajku, so ti-le: Zagrebska »Lokalna korespondenca« je 30. m. m. prišla poročila, da so prof. Ratković, Peleš, Ivanović in poštni uradnik Sipluš za isti večer sklicali v mestno posvetovalnico zaupni sestanek javnih nameščencev, na katerega so povabili tudi bana Tomljenovića in ministra dr. Lukinića. O sestanku je poročal »Obzor« (30. dec.): »Na vabila so prišli na ta zaupni sestanek ban Tomljenović in minister Lukinić ter približno 20 uradnikov demokratske stranke. Toda poleg tega je došlo iz Saveza javnih nameštenika okoli 150 članov. Ban Tomljenović se je opravičeval zaradi načina, kakor je bil sprejel odposlanca Saveza. Minister dr. Lukinić je prikrito očital banu slabotnost nasproti nastopu javnih nameščencev in pretil s kazenskim zakonom proti takim nastopom uradništva. Član Saveza Zgurić je ovrgel vse navedbe bana in ministra Lukinića ter rekel, da se ima ravno ta zaupni sestanek zahvaliti neki politični stranki (demokratski) za svoje politično obeležje; pozval je bana in ministra Lukinića kot izzivača, da prideta na javne skupščine javnih nameščencev, ki so vsakomur dostopne in naj tamkaj govorita in nastopita. Za njim je povzel besedo predsednik Saveza dr. Benković; a ko je začel braniti čisto stanovsko akcijo proti političnim tendencam, katere je insinuirajo vladodržci, mu je predsednik sestanka prof. Ratković vzel besedo. Nato je nastal po dvorani silen vihar in ropot. Minister Lukinić in ban Tomljenović sta odšla, predsednik je pa sestanek razpustil. Razburjeno uradništvo se ni hotelo raziti, dokler se dr. Benkoviću ni posrečilo, pomiriti duhov in jih pregovoriti, da se razidejo.« — Naslednji dan 31. decembra 1919 so zagrebske »Narodne Novine« princle odlok predsedstva hrv.-slav. dež. vlade, ki odreja razpust Saveza javnih nameštenika z obširno utemeljitvijo. Tu označuje vlada delo S. j. n. oziroma njegovega predsednika — zagrebskega mestnega uradnika dr. Viktorja Benkovića — povodom akcije za izboljšanje gmočnega položaja uradništva, posebno uprizoritev štrajka, kot protidržavno. Tej odredbi je sledilo osebno preganjanje in odpuščenje posameznih uradnikov, ki se še nadaljuje. Vsled tega se je začelo delavstvo ter pošteno in železniško uradništvo pripravljati na generalni štrajk (»Narodna Politika« dne 1. januarja 1920). Javnost se je v tem sporu med uradništvom in vlado razdelila v dva neenaka tabora: Ogromna večina, ki ni »demokratskega« mišljenja, s celokupnim opozicijskim tiskom stoji na strani uradništva v Savezu javnih nameštenika, neznatna manjšina »demokratov« z »Riječjo« na čelu pa stoji za vlado in odobrava njen nastop proti uradništvu.

— **Čehi in Poljaki.** Razpor med Čehi in Poljaki, ki je tako bolesto dirnil nas Jugoslovane, se radi obojestranskega hujskanja v časopisju poglablja. Clemenceau pa je kljub temu optimist. V svojem zadnjem velikem govoru v francoski zbornici

je dejal med drugim: »Na londonski konferenci smo podrobno razpravljali o vprašanju Carigrada, Anatolije, Sirije, Balkana in predvsem o zadevah Čehov in Poljakov, teh dveh malih narodov, ki so veliki po svoji zgodovini. Razsodba, da se vzhodna Galicija izroči v upravo Poljakov za dobo 25 let, je bila na moj predlog odgojena in celo zadevo bomo čimprej zopet preraševali. Poljske pravice zagovarja Paderewski. Slišim ga še, kako zagotavlja, da se CSR in Poljska ne smeta nikdar za nobeno ceno raziti. Paderewski in Beneš sta govorila eden proti drugemu, ko sta pa končala, sta se objela.« — V tem času je Paderewski položil mesto ministrskega predsednika in zunanjega ministra, ker mu je večina poljske zbornice nasprotovala. Boj za Tešinsko gre pa dalje.

Madjarske spletke v Medmurnju. »Nar. Politika« opozarja na nevaren položaj v Medmurnju, kjer vlada med ljudstvom vesled nerodnosti uprave in vojaštva velika nezadovoljnost. Madjari to nezadovoljnost izkoriščajo v svoje namene in hujšajo ljudi proti Srbom in Jugoslovani in pripravljajo za odpad. V tem so delavni posebno židje in renegati, bivši uradniki i. dr. Zadnji čas so preplavili celo Medmurnje s propagandističnimi letaki, v katerih spretno izkoriščajo čine novega reda, ki žalijo verski čut medmurnskega ljudstva in pozivajo Medmurnce, naj zahtevajo, da Jugoslovani takoj izpraznijo Medmurnje in se umaknejo na južno stran Drave, namesto njih naj pride madjarsko vojaštvo; v Medmurnju naj se odredi ljudsko glasovanje o državni pripadnosti. Letaki so sestavljeni v dobri medmurnski kajkavščini. »Nar. Politika«, ki se je z razmerami v Medmurnju opetovano pečala, zahteva, naj se proti madjarski propagandi takoj ukrenejo najstrožje odredbe in njeni nositelji zapro ali pa poženo preko meje. A nasproti ljudstvu naj se zopet pošteno postopa ter primerno uredi vprašanje zemljišč, ki leže onstran demarkacijske črte.

Dnevne novice.

Umrovljenim duhovnikom. Kr. rudnik v Vrtniku (Srem) v Slavoniji potrebuje katoliškega duhovnika, ki bo poučeval otroke v šoli. Ugodnosti so: prosto stanovanje, kurjava in razsvetljava. Druge okolnosti se niso sporočile. Prednost imajo duhovniki v pokoju. — Prijave za to službo naj se pošljejo škofiškemu ordinariatu v Ljubljani.

Poroka. Na divnem otoku blejskega jezera se poroči danes g. Karel Treven, ugleden trgovec iz Idrije, z gđ. Mici Šinkovec, učiteljico istotam. Novoporočencema, ki se po poroki takoj zopet vrne na zasledeno ozemlje, kličemo: Iskreno pozdravljena na svobodnih jugoslovanskih tleh! Mnogo jasnih, solnčnih dni v novem stanu! Ponesita srčne pozdrave našim neodrešenim bratom in sestram!

Imenovanje v diplomatski službi. Pri ministrstvu zunanjih del je imenovan za pisarja I. razreda dr. Stanko Majcen, nadalje so imenovani v isti lastnosti dr. Ivan Perne pri našem poslanstvu v Atenah, dr. Vladimir Ribar pri našem poslanstvu v Bruslju, dr. Ljudevit Koser pri našem poslanstvu v Varšavi in Vladimir Kavčnik pri našem diplomatskem zastopstvu v Kairu, pri našem poslanstvu v Pragi so imenovani za tajnika V. razreda Srečko Brezigar, za pisarje I. razreda pa dr. Zdravko Wigele in dr. Anton Novačan.

Slomškova zveza. Dne 29. decembra 1919 se je vršil občni zbor podružnice Slomškove zveze za ljubljansko okolico v knjižnici Jugoslovanske tiskarne. Običajnemu pozdravu predsednikovemu je sledilo poročilo tajnikovo in blagajnikovo. Funkcijski odbor za l. 1920. se je nastopno konstituiral: Bajec Janko, nadučitelj v št. Vidu nad Lj., predsednik; Demšar Josipina, učiteljica v št. Vidu nad Lj., tajnica; Kržišnik Alojzij, nadučitelj v Preski, blagajnik; Bregar Josip, nadučitelj v Zgornji Šiški; Slapšak Julij, nadučitelj v Mostah, predsednikov namestnik; Vrhovec Stanko, nadučitelj na Logu pri Brezovici, Med slučajnostmi se nahaja sklep, da se: 1. vsaka odborova seja 7 dni prej dvakrat objavi v »Slovencu«; 2. da je vsak odbornik obvezan prihajati k sejam ako ni nujno zadržan. Bivša podružnična tajnica, učiteljica Jurjevčič Marija, zelo marljiva članica, je odšla mesca avgusta 1919 na Koroško, odbornik Rudolf Pečjak pa je v tečaju za meščanske šole v Mariboru.

Uredništvo Slov. Učitelja naznaja, da list v kratkem zopet izide. Vse naročnike prosimo, da nam ostanejo zvesti in upoštevajo težke gmočne in druge neprilike, s katerimi smo se morali boriti za svoj obstanek v preteklem letu. Ako si ostanemo zvesti, pojde v bodoče navzgor!

Literarni odsek Slomškove zveze ima sejo v četrtek ob pol 5. uri popoldne v društveni sobi. Vsi in točno! Pride naj tudi upravniki!

Iz učiteljskih krogov nam pišejo: Lepo je od Vas, g. urednik, da ste zaslužnemu pedagogu ravnatelju Viktorju Bežku

posvetili o njegovi smrti cel toplo pisan, lep podlistek. Še celo »Uč. Tovariš« se ga je spomnil le s par vrsticami, dočim posveča malenkostnim ljudem črno obrobijene nekrologe in cele podlistke. Tudi »Narod« je ostal dolžan z obljubljenim obširnemu razpravo; kratka notica in nekaj kratkih spominov zdravnika dr. Gostla bilo je vse, kar je pisal o zaslužnem možu. Ali ga ni v celi Sloveniji moža, učitelja, ki bi bil takoj po smrti našega dobrotnika napisal istemu razpravo, kakršno bi zaslužil? — Poročilo o zborovanju »Slomškove zveze« nas je zamamilo, posebno se zato, ker nam obljubila — spise za mladi. Da, teh nam je potreba, seveda dobrih, ne pa takih, kakor si jih žele nekateri novejši metododori. Svetovalni bi, naj bi si o pomanjkanju dobrih izvršnih del pomagalo z vzornimi prevodi. V to pomozi Bog.

Počitnice na ljubljanski univerzi. Ker v deželnem dvorcu niso bili pravčasno izpraznjeni prostori, določeni za univerzo in ker adaptacije na tehniški fakulteti še niso popolnoma izvršene, trajajo božične počitnice na ljubljanski univerzi do ponedeljka dne 12. t. m.

Vsi praški in brnski akademiki se pozivljajo v lastnem interesu, da se udeležijo zanesljivo sestanka dne 6. jan. ob 11. dopoldne v Narodni kavarni. Reteriralo se bo o ugodnih uspehih kurznega in živilskega vprašanja delegacije pripravljalega odbora stanovske organizacije. Pride vsi.

Dijaški transport v Brno odide brez oziroma na praški transport 8. t. m. popoldne. Vsak udeleženec naj prinese med 11. in 1. uro istega dne na južni kolodvor poleg prtljage tudi potni list, izvoznice in denar za vožnjo do Dunaja, eventualno tudi izkaznico za polovično vožnjo. Istotam se izve tudi ura odhoda vlaka.

Dijaški transporti. Transport v Prago preko Dunaja in Brna (tovorni vagoni), ki je bil napovedan za 8. t. m., se vsled prireditve plesa v korist visokošolskega dijaštva, ki se vrši 8. t. m., preloži na 12. t. m. ob 3. uri popoldne. — Transport vodi tov. Z. Fakin, Vodna steza št. 1. Nadaljni transporti odhajajo na Dunaj: 20. jan., vodi tov. Metod Pfeifer, Rimska cesta št. 12 in 29. jan., vodi tov. Miloš Rybář, Poljanska cesta 7. — Glede potnih listov naznanjamo enkrat za vselej, da jih sprejema tov. Zupančič, v pisarni podpornega društva, hotel Tivoli II., vsak dan od 11. do 12. ure. Zadnji termin oddaje je štiri dni pred odhodom vsakega transporta. — »Ferijski Savez v Ljubljani« hotel Tivoli.

Medicinci, ki se odpeljejo s prvim transportom v Prago in katerim je zdravstveni svet podelil podpore, morajo dvigniti podporo za mesec januar, februar in marec, če se osebno zglašajo v Deželni banki. Ostalim se pošljejo podpore v Prago. Kdor ne odide v Prago, nima pravice do podpore. Tehnikom žaližbog tehnični fond ni dovolil te ugodnosti. — Odbor stan. organizacije v Pragi.

Pokrajinski zdravstveni svet za Slovenijo in Istro ima v četrtek, 15. januarja, ob 9. dopoldne v posvetovalnici deželnega dvorca na Kongresnem trgu svojo VIII. sejo.

»Napreja« so potegnili. Ko vzame mo danes »Napreja« v roke, smo se začudili. Ali je »Napreja« že izhajal leta 1862? Pogledamo številko in datum, oboje današnje. Čitamo pa to-le: »Božena Nemcova umrla. V Pragi je umrla dne 31. decembra češka pisateljica Božena Nemcova za srčno kapjo.« — Ko smo hodili v šolo, smo se učili, da se je Nemcova rodila l. 1820. Torej bi bila točno 100 let stara! Umrla pa je dne 21. januarja 1862. »Napreja« je zopet nekdo potegnil, kakor zadnjikrat z izvirnimi poročili o klerikalnih zločedstvih v Španiji in Indiji. Ne samo demokracija, ampak tudi kultura liberalcem podanih socialpatiotov pada, pada, gine, sahne.

Kotmaraves. V bližini Celovca smo; prekoračenje črte prej ni bilo tako težko. Ljudje so šli čez vodo ali pa za nekaj kronic mimo straže. Tihotapstvo je cvetelo, da je bilo veselje za — Celovec. Mnžile so se tatvine. V eni noči so poskušali vlomiti v petih krajih. Zupniku Arnušu so ukradli veliko svinjo, dva dni pozneje pa eno na gradu Humberg. Slednjo so ustrelili, zrezali in meso čistili pri cestnem studencu. Govori se, da je bila prodana »Brunwurtu« v Celovcu. Nemci so še zmerom enaki. Slovenec delaj in pripravljaj, Nemec pa pride in sne.

Zidani most. Radodarnost tukajšnjeja prebivalstva je nadvse velikodušna. Za dar svobode so nabrale učenke 536 K. Za božičnico, katero je priredila šola, se je nabralo 975 K, lepa množina peciva, ter nekaj perila in obleke. Krajni šolski svet je prispeval 600 K. Bog plačaj vsem darovalcem! Vrlemu krajnemu šolskemu svetu vsa čast!

Radovljica. Odkar se je začelo naše društveno življenje tako lepo razvijati in so se naše orlovske vrste tako pomnožile, da imamo razen 5 (reci petih) domačih fantov, ki so še vsi srečni, da lahko igrajo ulogo hlapcev radovljiškemu močotcem in

doktorjem, odkar imamo vse domače fante na naši strani, so nas začeli demokrati prijetelji na prav inteligenten način napadati. Posebno naši plakati jih tako v oči bodejo, da moramo imeti za vsako prireditel rezervno plakato na razpolago, da tem kulturonoscem lahko ustrezemo, da nam vsako noč enega raztrgajo. Seveda jim mi vedno prav radi ustrezemo, čeprav so tiskovine v zadnjem času precej drage, nam se ne zdi škoda par kron, samo da bi imeli liberalci dosti zabave. Kadar bodo slavno liberalno inteligenco posebno roke srbele, naj nam blagovolijo že naprej naznaniti, koliko plakatov bi lahko raztrgali, da jih damo toliko več tiskati in jim jih par ducatov vsak dan pošljemo v radovljiško »kavarno« k črni kavi, da jih pride na vsakega doktorja vsaj deset, da si enkrat za vselej ohladi svojo onemoglo jezo nad klerikalnimi plakati. Lahko si izvolijo v ta namen tudi svoj odbor in če si sami ne marajo mazati svojih naprednih rok z nazadnjaškimi plakati, lahko pokličejo zraven tudi svojih pet hlapcev, da bo veselje v Izraelu popolno. G. Pa. od davčnega referata pa svetujemo, naj raje bolj pazi na svojo službo, kakor da pod pokroviteljstvom radovljiškega močotca zmerja po gostilnah naše fante s tisto psovko, za katero bi moral plačati pred sodnijo par kron, če bi bila pravica za vse enaka. Toliko za danes.

Na postaji Planica smo pozdravili Ratečanje z živahnimi živjoklici novega leta dan vlak, ki se je peljal po preteku 14 mesecev z Jesenic čez demarkacijsko črto na Trbiž.

Zaklana je bila v Zgornji Beli pri Kranju 60letna žena Janežič, ki se je preživljala z dnino. Ker niso našli pri umorjenen nobenega denarja in je manjkalo tudi nekaj obleke, gre za roparski umor. Orožniki so aretirali v Zgornji Beli Alojzija Prestorja in Matijo Janežiča, ki sta osumljena, da sta Janežičevo zaklala. Rajnica se je s svojim stricnikom osumljenim Janežičem nekaj sprla. Prestor in Janežič sta izročena deželnemu sodišču.

Kako se živi v zasledenem ozemlju. V podrobni trgovini se prodajajo v Trstu glavne življenjske potrebščine po sledečih cenah: liter olja 7.30 lir, kava 1 kg 12.50 lir, riž 1 kg 1.30 lir, sol 1 kg 0.20 lir; sukneno blago slabeje vrste se prodaja po 4, 5, 6 in 7 lir, boljše blago se dobi že za 40 lir meter; moka bela stane kg 0.60, 0.65, 0.80 lir, črna 0.50 in 0.60 lir; meso goveje stane 1 kg 5 lir, telečje 5.40 lir.

Stenski koledar 1920 za pisarne in privatnike je pravkar izšel v Jugoslovanski tiskarni. Cena za komad 5 K., prodajalci dobe 20% popusta. Manj kot 50 izvodov založništvo ne razprodaja.

Izročevanje brzojavk. Prejeli smo: Poštna uprava je odredila, da se začenši z novim letom na privatni naslov oddane brzojavke dostavljajo brez recepisa, ki ga je bilo preje ob vročitvi brzojavke od prejemnika potrditi. Ko sem prvi dan dostavljalec vprašal po tej novi upeljavi, mi je rekel, da ima on samo dolžnost, brzojavke kratkoma predati, da pa čas predaje vpiše v nek provizorični zvezek sam. Če pride dostavljalec zopet naslednje dni z brzojavkami, ni imel zvezka. Na zopetno vprašanje mi pove, da ni obvezan s seboj nositi knjižice, ampak lahko kar doma naknadno vpiše čas predaje. Če naslovljenca ne dobi doma, lahko tudi brzojavko vrže v pisemsko skrinjico, pod vrata ali pa kako drugače izroči. — Ker je brzojavka važna listina bodisi za privatnika, industrijalca, trgovca ali obrtnika in to nič manje kakor za državne urade, je nujno priporočati, da poštna uprava, če je že odpravila receptise, izda naredbo, da je prejemniku vročitev brzojavke v knjižici potrditi. Če pa dostavljalec ni dobil naslovljenca doma, naj se pa dostavi brzojavka na zgornj navedeni način, a v knjižici naj v tem slučaju ostane prazen prostor. Upeljava takih knjižic v zamenjavo v receptise je priporočati. — Morala je dandanes precej oslabela in dolžnost vsakega je, skrbeti za to, da se zopet dvigne. Neodpušljivo bi bilo, da bi se dala prilika raznašalcem, ki so povečini mladi fantje, da bi brzojavke, ako jih jim je nositi v oddaljene kraje in to celo pri slabem vremenu, raje uničili, mesto da bi jih oddali naslovljencu.

Vojaške službe bodo oproščeni prostovoljni sodelavci, ki posvetijo svoj trud državni zaščiti dece in mladine, dokler bodo aktivno v rečni namen sodelovali. Gospod vojni minister je glasom rešitve FDJO Br. 92.627 od 13. decembra 1919 dovolil, da se za vsak konkreten primer napravi poseben predlog ter da se navede, v kaki vojni obvezi je dotičnik. V prvi vrsti pridejo v poštev poverjeniki, ki v manjših krajih (kjer krajevnih zaščit ne bo) prostovoljno prevzemo posel. Državno oddeljenje bo razven tega izposlovalo tem poverjenikom brezplačno vožnjo za službena potovanja po železnici in z ladjami. Oblasna zaščita dece in mladine za Slovenijo v Ljubljani, dne 30. decembra 1919.

Dražba lova. Okr. glavarstvo v Litiji naznanja, da se odda potom javne dražbe v našem za dobo 5 (pet) let, to je za čas

od 16. januarja 1920 do vstevši 15. januarja 1925, občinski lov krajevne občine Trebeljevo. Javna dražba se vrši dne 16. januarja 1920 (petek) v prostorih okr. glavarstva v Litiji ob 10. uri. Dražbeni pogoji se morejo vpogledati pri okr. glavarstvu v Litiji med uradnimi urami.

Zvišanje brzojavnih pristojbin v prometu s Čehoslovako. Počenši s 1. januarjem 1920 se zviša pristojbina za brzojavke v Čehoslovako od 6 par na 10 par, t. j. po sedanjem tečaju od 31 na 35 vin, minimum 1 dinar ali 3 K 50 vin. Poleg redne pristojbine je plačati pribitek 1 dinar ali 3 K 50 v. za vsako brzojavko kakor do sedaj. Za časopisne brzojavke je pristojbina znižana za 50 odstotkov.

»Samopomoč« v Kranju deli svojim članom, bivajočim v Kranju in okolici v sredo, dne 7. t. m., sladkor, v četrtek moko in v petek usnje. Člani iz škofjeloškega in tržiškega sodnega okraja prejmejo blago v Škofji Loki oziroma v Trbižu po naznani tamkajšnjih odbornikov. Posodo je prinesiti s seboj! Tisti člani, ki do srede ne plačajo najmanj vstopnine in dveh obrokov deleža, ne dobe blaga.

Ljubljanske novice.

Lj. Umrl je v nedeljo 4. t. m. bibliotekar na licealni knjižnici g. dr. Janko Bratina. Pogreb bo v sredo 7. t. m. ob 3. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Blag mu spomin!

Lj. Seja S. K. S. Z. se vrši v sredo, dne 7. januarja ob 8. uri zvečer v navadnih prostorih. Spored: 1. Priprave za občni zbor; 2. ponudbe zaradi stavbišča; 3. tekoče zadeve in slučajnosti. Prosimo točne udeležbe.

Lj. Katehetski sestanek bo v sredo, 7. januarja ob petih popoldne. Več referatov.

Lj. Stolna Elizabetina konferenca ima jutri v sredo ob petih sejo.

Lj. Pesmi Ignacija Borštnika bo prednašala v četrtek dne 8. t. m. v dvorani Ljudskega doma gospa Zofija Borštnik Zvonarjeva. Predprodaja vstopnic se nahaja v trafikah v Prešernovi ulici.

Lj. Poljskega jezika pouk se prične v petek dne 9. t. m. ob 18. uri na realni gimnaziji (na Poljanah) v II. nadstropju. Takrat se bodo sprejemali tudi še novi člani društva.

Lj. Preprečeno nedovoljeno shajanje. V nekem tukajšnjem hotelu je zasačila policija v ranih urah 5. t. m. več zaljubljenih parov, katere so aretirali in prepeljali na policijsko ravnateljstvo. Ko je prišla policija, je bil velik dirindaj; ena »dama« je skočila iz I. nadstropja, da bi ušla preganjalcem, policiji je ostala od nje le peta njenega čevlja, po kateri je izpoznala s kom, da ima opraviti. »Dami« njen beg v tivolsko šumo ni nič koristil, ker so jo organi policije dohiteli in jo z njenimi tovarišicami in tovariši prepeljali na policijsko ravnateljstvo, kjer so jih s primernimi globami kaznovali. Hotel, v katerem se je čedna družba aretirala bo policija najbrže zaprla, ker se nedovoljeno shajanje ne more trpeti.

Lj. Kupčenje masti. Neki zelo ugledni veletržec v Ljubljani je dobil že pred enim mesecem vagon masti, katero je uskladiščil v svojo klet v Spodnji Šiški. Mast je še vedno tam, ker čaka dotični veletrgovec ugodne prilike za prodajo masti, ko se bo podražila.

Lj. Svojega očeta je ubil 18letni Matija Makše v Mali Strnici na Dolenjskem in je nato pobegnil. Fantalin je služil, predno je ubil svojega očeta, pri nekem ljubljanskem trgovcu za hlapca.

Lj. 230 kron nežišganega in nekolikovanega denarja so zaplenili detektivi kolodvorske policijske ekspoziture nekemu Tržičanu.

Lj. Brez luči je vozil hlapec Anton Remec ponoči v Ljubljani. Ustavil ga je stražnik, kateremu je Remec povedal napačno ime, a policija možu ni nasedla in Remec, ki bi bil vsaj reč lahko poravnal z nekaterimi kronicami, se bo moral zaradi pregreška zagovarjati pred deželnim sodiščem.

Lj. Sumljivo se je obnašal na glavnem kolodvoru Konrad Hlupič, vsled česar so ga detektivi kolodvorske policijske ekspoziture aretirali. Pri njem so našli 115 ovitkov tobaka in 50 komadov veržink, 1 par zgornjih delov vojaških čevljev, 1 zavoj sukanca in 1 zavitek trakov za čevlje. Hlupič noče povedati, kje da je dobil blago. Proti Hlupiču se je uvedla preiskava.

Lj. Vojaškemu erarju ukradene deske. Na škodo vojaškemu erarju je bilo ukradenih pri Ravnikarju na Dunajski cesti 80 desk. Detektivi kolodvorske policijske ekspoziture so dognali, da so ukradli deske vojaki. Dobili so vojaka Lampeta, ko je nakladal 60 desk, katere je prodal neki stranki. Ker je stala tam tudi vojaška straža, ki ni ničesar ukrenila, da bi tatvino zabranila, so jo detektivi aretirali. Dalje se je tudi dognalo, da so se prodale ostale deske na Gorenjsko, kjer so jih tudi dobili in vrnili vojaškemu erarju.

Lj. Za »Kristkindl« Z oziroma na članek »Za »Kristkindl« sem dobila obleko« med

ljubljanskimi novicami v Vašem cenj. listu od 1. januarja t. l. št. 1, stran 4 izvolite pod istim naslovom priobčiti, da nisem niti identična niti v sorodu z omenjeno Antonijo Gorjanc, ki je tatvino izvršila. — Antonija Gorjanc, soproga čevljarkega mojstra, Krojaška ulica 4.

Narodno gledališče.

Opera:

V torek, 6. t. m. Prodana nevesta. Izven abonm.
V sredo, 7. t. m. Rusalka. Abonm. D.
V četrtek, 8. t. m. Rigoletto. Abonm. E 2.

Drama:

V torek, 6. t. m. pop. Snegulčica. Ab. izven.
V sredo, 7. t. m. zvečer Protekcija. Ab. izven.
V sredo 7. t. m. Na dnu. Abonm. A.
V četrtek, 8. t. m. Pepelka, uradniška, Abonm. izven.

Trg Tabor.

Trg Tabor je že drugič obsojen k smrti. Cemu treba zelenja in cvetja in ptičjega petja v sredini mesta, ko je vsega tega dovolj na — Golovcu in pa na Šmarni gori. Zato naj se trg Tabor zazida. Tako vsaj je sklenil občinski svet ljubljanski v svoji zadnji seji.

Kot ljubljanskemu meščanu mi bodi dovoljeno izreči o tem važnem sklepu svoje pristransko mnenje.

Trg Tabor je bil določen, ko je županov Ljubljani Ivan Hribar, za javni park. Kot tak se je sprejel v regulacijski načrt. Da se park zaokroži, je mesto že kupilo privatno posestvo, ki je segalo v ta park. Meščani so se zanesli na regulacijski načrt, ki ga je sprejel mestni zastop in ga odobrila deželna vlada in so stavbišča krog Tabora kmalu bodočemu parku primerno zazidali. Če se trg Tabor sedaj — ne da bi bilo za to najmanjša potreba — zazida, bi bili meščani, ki so si postavili krog Tabora svoje hiše, občutno oškodovani, ker bi izgubile njih hiše izdatno na vrednosti. Zaupanje v javne oblasti se ne sme varati in meščanom se ne smejo kratiti pridobljene pravice. Ni še dolgo temu, ko je pisal župan mestne občine ljubljanske, da pomenja pričetek boljševizma, ker so porotniki oprostili nekaj tatov, ki so tatvino priznali. Meni se pa vidi, da bi bil to precej večji boljševizem, če bi obveljal ta zadnji sklep občinskega sveta, ker pomenja danes boljševizem — seveda le v slabem pomenu te besede — vsako brezpravje in vsako nasilje. Če sedi par tatov več ali manj po ječah, od tega nima nihče škode, v konkretnem slučaju imajo pa škodo ne le lastniki hiš krog Tabora, marveč velik del ljubljanskega prebivalstva, kateremu se hoče vzeti ta skrajno potreben park kot vir zdravja.

Ali je res potreba, da se trg Tabor zazida? Ni ga kmalu mesta, ki bi imel toliko nezazidanih stavbišč kakor mesto Ljubljana. Kamor se obrneš, ti zijajo nasproti neokusni prazni prostori. Desetletja bodo še minila, predno bo Ljubljana zadobila lice mesta, ampak za park določeni trg Tabor naj se zazida.

Od Zvezde pa do konca Udmata ga ni na levem bregu Ljubljanice javnega parka; tistih par živih mej tam na Slovenskem trgu pač ni vredno tega imena. Ni ga kmalu večjega mesta v kulturni Evropi, ki bi imel tako malo zelenja, nasadov in cvetja in tako malo ptičjega petja, tako malo poezije kakor Ljubljana. Pa še trg Tabor, ki bi bil v okrožju več kot enega kilometra med kupi opeke, kamenja in prahu edina oaza za oko, srce in pljuča, naj se zazida. Ali mora ostati Ljubljana res za vse čase le dolga vas?

Značilno je, da je bilo že pred vojsko v občinskem svetu v debati, je-li naj se trg Tabor zazida. Takrat so poudarjali gospodje finančno stran in računali, koliko bi jim nesla parcelacija in zazidava. Pri zadnjem sklepu pa ni odločevala denarna stran, vsaj so se določile za odstop le minimalne cene. Žalostno, skrajno žalostno bi bilo, če bi odločevale odslej v kulturnih vprašanjih strankarske koristi in kar misliti si ne morem, da bi bila okolnost, da sta govorila proti zazidavi dr. Adlešič in Jeglič, povzročila ta nekulturni sklep občinskega sveta.

Če občinski svet že mora Sokolom izkazati svoje posebne simpatije, naj jim votira v denarjih, za kolikor jim je pod ceno prepuštil stavbišče na Taboru, trg Tabor pa naj obdrži meščanom. Prostora je tam za otroško igrišče — za katero naj bi se porabil prostor med cerkvijo Jezusovega Srca in vojašnico in za javni park. Oboje je na tem delu mesta skrajno potrebno.

Dolžnost meščanov v ogroženem delu mesta je, da ne glede na različne strank soglasno protestirajo proti zazidavi Tabora. Pa tudi Sokol sam ima, če hoče biti kulturno društvo, dolžnost, da opusti to nesrečno misel in privoščil zdravje, po katerem sam stremi, tudi svojim someščanom. Končno je pa tudi dolžnost predsednika de-

želne vlade, da odreče sankcijo tako nekulturnim sklepom, kakršnega je zagrešil občinski svet ljubljanski glede trga Tabor.

Najnovejša poročila.

CENTRALIZACIJA PROIZVAJANJA TOBAKA.

Belgrad, 5. januarja. Po posvetovanjih med zastopniki tobačnih tvornic in upravo monopola je došlo do sporazuma glede centralizacije proizvodnje tobaka.

LLOYD GEORGE IN NITTI V PARIZU.

LDU Pariz, 5. januarja. (DKU Brezlično.) Po izvestjih iz Londona odpotuje Lloyd George v sredo jutraj v spremstvu italijanskega ministrskega predsednika Nittija, ki dospe danes v London, v Pariz, kjer se bo mudil do 20. jan.

MAŽARSKA MIROVNA DELEGACIJA.

LDU Budimpešta, 5. jan. (DKU) Prva skupina mažarske mirovne delegacije je danes dopoldne odpotovala v Pariz.

ŽELEZNIŠKI PROMET V AVSTRIJI.

LDU Dunaj, 5. jan. (DKU) Javni osebni in prtljažni promet na avstrijskih železnicah se v sredo, dne 7. t. m. vpostavi do nadaljnjega v istem obsegu, kakor pred 22. decembrom. Promet ostane kakor dosedaj ukinjen samo ob nedeljah.

JAPONCI V SIBIRIJI.

LDU Pariz, 5. januarja. (DunKU. rezlično.) »Matin« píše o japonski intervenciji v Sibiriji: Sedaj je jasno, da Zedinjene države puščajo Japonski v Sibiriji popolnoma proste roke. To da je eden izmed najvažnejših preobračajev v zgodovini. Strah proti boljševizmu daje Japonski premoč, katere ni mogla pridobiti niti v vojni z Rusijo, niti za svetovne vojne. Zedinjene države in Japonska postanejo sedaj velike obkrajne države Tihega oceana. Japonska bo vsled tega tudi v evropski politiki igrala pomembnejšo vlogo; Sibirija postane za Japonsko to, kar je Kanada za Anglijo. Neizmerno bogastvo zemlje ogromnega obsega bo omogočilo tvorbo nove velike države.

ŽELEZNIČARSKO GIBANJE NA ANGLEŠKEM.

LDU London, 4. januarja. (DKU) Reuter poroča, da je konflikt med železniškimi družbami in njih osebjem končnoveljavno poravnano.

POTRESI V MEHIKI.

LDU Amerika, 5. jan. (DKU) Agence Havas javlja: Potresi na kopnem in na morju so na več krajih dežele, zlasti v provinci verakruški, povzročili ogromno škodo. Katastrofe so zahtevale mnogo ljudi kot žrtev.

Cerkveni vestnik.

c Sošolci ljubljanskega semenišča, ki so ga l. 1896, zapustili, se prosijo, da čimprej opravijo za pokojnim tovarišem g. Antonom Žnidaršič, župnikom v Dragi, vsak po pet sv. maš, kekor smo si dali besedo. — Josip Plantarič, dekan.

Orlovski vestnik.

Redni občni zbor Orlovске zveze se je vršil dne 4. januarja v Ljudskem domu. Bil je jako dobro obiskan, čeravno dela promet velike težkoče. Br. Pirc pozdravi navzoče in otvori občni zbor. Presvetli knezskofoj je bil zadržan in je pismeno pozdravil občni zbor in obljubil O. Z. vedno podpirati. V ganljivih besedah se je br. Pirc spominjal našega prvega predsednika br. dr. Lovro Pogačnika. Prečitala so se poročila predsednika, blagajnika, tajnika, glasbenega odseka in vadičeljskega zbora. Vsa poročila kažejo, kako neumorno je delovala zveza v vsakem oziru. Poročalo se je o »Mladosti«, ki še sedaj ni, kakršna bi morala biti, a z združenimi močmi se bo vedno izpopolnjevala. Sklepalo se je tudi radi članarine, glasbe, statistike in mariborske prireditve. Izvolilo se je predsedstvo. S krepkim Bog živi! se je zaključil občni zbor.

II. vadičeljski tečaj orliških krožkov se je vršil v dneh od 2. do 5. januarja. Bilo je 60 udeleženk. Vadičle so nove simbolične vaje, vaje z zastavicami, ponovile češke članske, in vaje za gojenke. Tečaj je vodil brat med. Ivo Pirc. Udeleženke so se udeležile v petek zvečer vzornega dekliškega večera, kateri se je vršil v Krekovi prosveti. Obravnavale so se raznoterosti, katere natančneje priobčimo v »Slovenki«. Po tečaju so udeleženke prisostvovala vzorni seji Orliške zveze, kjer so dobile pojasnila za mariborsko prireditev.

Št. Jakobski krožek Orlic ima zopet redno telovadbo točno ob 7. uri zvečer v telovadnici na Prulah, gojenke v sredo na realki točno ob pol 6. uri. Načelnica.

Šentpeterski Orel vabi svoje člane k fantovski večeri, ki bo v sredo ob pol 8. uri zvečer v prostorih Šentpeterskega prosvetnega društva.

Preglednice za december naj vsi odseki nemudoma dopošljejo. Točnost!

Prosveta.

pr Klavirski koncert v Ljubljani. Klavirski koncert Antona Trosta je bil pač prvi koncert te vrste, odkar se je slovenska zemlja otresla sosednje države, ko je še bila velesila. Za njegove umetniške sposobnosti je značilno že samo dejstvo, da je prišel do tega, da se je odločil nastopiti s samostojnim koncertom. Kolikor je meni znano, dosedaj ni še nikdo izmed slovenskih pianistov ali pianistik napravil istega. Ta značilnost koncertante navdaja s simpatijo človeka, ki ve, da potreba ravnati podobno pogosto ni le zgolj zunanja, ampak odgovarja umetniškimi zmožnostim, ki se hočejo uveljaviti. Od katerega mlajšega pianista vsaj jaz upam, da v tem za Trostom ne bodo zaostali.

Sporod, ki si ga je pianist izbral, kaže ukusno izbrano muziko, brez vsakega običajnega virtuoznega kosa, ki bi mu bila virtuoznost sama sebi namen, in to mu štejem v zaslugo, kakor je še poleg tega vprid tudi celotnemu vtisu prireditve. Zgolj povprečne muzike ni bilo nič, kar je v sporodih koncertov prava redkost.

Program bi se sicer umetniško še dal stopnjevati, dasi so skladbe tvorile koncertu bolj primeren nivo kakor ponavadi. Najbolj obsežno delo je bilo Vit. Nováka Sonata eroica o. 24, delo muzikalno posrečene vrste, čigar glavna vrlina tiči v tem, da je deloma muzikalno. Stilistično me sonata spominja na Liszta, v načinu pisave za glasovir namreč. Splošno se skladatelj v veliki množini poslužuje v stavku oblik, ki so se že obnesle pri drugih in tako si včasih sledijo stilistični obrazi drug drugemu, način pisanja za glasovir, ki je jako enostaven in meni, kakor je ponavadi v rabi, dokaj nepovšečnih. Ravnotako rabi skladatelj mnogokrat figuracije in pa razdeljene akorde tudi. Dasi v harmoniji ne najde posebnosti, je delo vkljub temu, da ni eno onih, ki podajajo nove smeri, dobro izdelano in muzikalno zamišljeno, tako da je celoten vtis zadostilen. Od obeh stavkov bi mi drugi bil bržkone ljubši od prvega, pri katerem bi drugi tema vsaj ne mogel posebno pohvaliti, ker je v tem drugem stavku najti več domislečnosti. G. Trost je sonati zagrnil pravi obraz in je tako pokazal boljše kakor je v resnici. Od čeških komponistov je koncertant igral še štiri scene iz Prochazkovoga »Karnevala«, skladbe lahkotnejšega značaja, a okusno izdelane in občutene. Brahmsova »Rasodija« bi bila kompozicijsko nekoliko boljša, če bi začetni košček s sekvenco bil nadomeščen z bolj domiselno glasbo, zlasti, ker se večkrat ponavlja. Začeti je »Fantazija Ismej« bi se upala kosati z Novákovim Sonato za prvenstvo, in ne vem, ali bi ga tudi morda ne dobila. Začetni tema op. 39 od Fr. Chopina bi skoraj bilo bolje igrati nekoliko zadrževaje, tako namreč, da v njem ostane dinamika vedno močna, kakor je za veličast, ki jo tema prinaša, treba. Chopinovih igranih mazurk in »Nocturna« bi v seznamu njegovih del ne podčrtali debelo: zato bi si izbrali še boljše. Od jugoslovanskih skladateljev se je igral Stančičev »Preludij«, poseben dober v prvem delu skladbe. Od slovenskih klavirskih del ni bilo nobenega. Debussyjeva skladba »Jardin sans la pluie« je bila skotro gotovo najboljša v sporedu tega koncerta. Bila je predavana precizno in jasno, zlasti v drugem delu, vendar mislim, da je mišljeni ton te skladbe nekoliko različen od prednašane. Ton kompozicije ni toliko jaseen kot veder.

Ko sem svoječasno slišal, kako je pianist sodeloval pri nekaterih prireditvah na Dunaju, je njegovo igranje v močnejših mestih bilo boljše, kakor ono v tihih. Zdaj se je njegovo igranje izenačilo tako izdatno, da tega ni bilo čutiti več. V umetniškem oziru ga slišim rajše kot marsikaterga pianista in si mislim, da se bo to pismovanje pri njem še poglobilo. Ko priredi zonet tak koncert, bodi občinstvu vsaj tako dobro došel kot mu je bil sedaj, če se že ne more zgoditi, da bi dvorana bila poslušalcev napolnjena. Marij Kegej.

pr Šolski list. Izšla je prva številka »Šolskega lista«, ki ga je založila »Učiteljska tiskarna«, za vse tri stopnje. Urediti so ga L. Černe, Andr. Rapé in P. Fleré. O listu spregovorimo, ko bomo zvezke natančneje pregledali.

pr Nove Puccinijeve opere. Kot poročajo dunajski listi, je sprejela dunajska opera tri enodejanke (trilogi) od Puccinija, ki jih bodo vprizorili v aprilu in ki jih bo Puccini dirigiral najbrž sam.

pr Glasnik ministrstva narodnega zdravja je izšel v svoji 4. številki v Belgradu pod uredništvom dr. Andrije Štamparja in prinaša več člankov v latinici in cirilici ter bogat vestnik.

Razne novice.

r Namesto svetovnega mirovnega kongresa — svetovna vojna. Dunajski pacifist dr. Fried, ki je prejel Noblovo mirovno nagrado, priobčuje v »N. W. Tagblattu« spomine na priprave za svetovni mirovni kongres leta 1914, ki se je imel vršiti na Du-

naju. Pripoveduje, kako je znana pacifistinja Berta pl. Suttner vedno odklanjala misel, da bi se tak kongres vršil na Dunaju, češ: »To bi bila moja smrt — doživeli bi fiasko!« Ko je končno na Friedovo prigovarjanje pristala na ta načrt, so jo do zadnjega zle slutnje in še meseca februarja 1914., ko so bile priprave za kongres že v polnem teku, je zapisala v svoj dnevnik besede, ki so se nekaj mesecev nato uresničile: »Bojim se, da dobimo namesto svetovnega mirovnega kongresa — svetovno vojno.« Na čudo so pa avstrijski oficijelni krogi kazali za kongres največjo uslužnost in častno predsedstvo pripravljalnega odbora je sprejel sam — grof Berchtold! Stürckh, Eengel in sploh vsa ministrstva so šla pripraviti nemu odboru s toliko vneto na roko, da se je pacifistom čudno zdelo. Stvar je pa bila dovolj enostavna: balkanski vojni načrt je bil tedaj že gotov in grof Berchtold si je hotel zagotoviti nekak moralen alibi. Julija so bile vse priprave za kongres dovršene, udeležniki napovedani, sobe naročene. Dne 28. julija je izšel — ultimatum Srbiji. Fried je mirovni kongres odpovedal. Na njegovo začudenje so mu na 29. ali 30. julija telefonirali iz zunanjega ministrstva, naj z odpovedjo počaka do srede avgusta. Tedaj so se bil namreč na Dunaju odločili za direktno pogajanja s Petrogradom in so po vsej priliki še računali z možnostjo, da vojne ne bo. To možnost je pa potem razbil nemški ultimatum Rusiji. Sicer pa — pravi Fried — j postaj svetovni mirovni kongres na Dunaju tisti trokut nemogoč, ko je izšel ultimatum Srbiji. Način govora v tej listini je bil tal da noben pacifist ne bi prišel na kongres ki bi mu bil pokrovitelj grof Berchtold.

r Ali so Angleži muzikalni? Splošno se meni, da so Angleži nemuzikalni. Dočim so se druge dežele ponašale s slavni komponisti, jih je bilo na Angleškem v poslednjih dveh stoletjih jako malo in tako se je mislilo, da Angleži nimajo druge godbe kakor ono iz music-halla, in iz evangelijskih cerkev. A vendar trdi Gvido Gatti v reviji »Emporium«, da če je bil kdaj kakšen narod, ki se je trudil za stvaritev čisto narodne godbe, da je bil to narod angleški. V XVI. stoletju, ko so imeli Angleži slavnega umetnika v geniju Henriju Purceitu, so stali na višku godbene umetnosti, saj so živeli v rečni dobi še drugi veliki angleški godbeniki. Od starih bretonskih bardov se je razvil plemenski godbeni duh v delih nepozabne lepote in v genialnih avtorjih: v onih razkošnih virginalistih kojih skladbe so zbrane v Titzwillian booku. Ali ko pridemo od polifonije za časa Elizabete k melodični deklamaciji, nam demo tu obliko čisto angleškega proizvajanja: »mask«, dvorno gledališče, ki se lahko meri s francoskim »balletom« je nastala iz one specialne priljubljenosti angleškega naroda za godbeno intemeeza v prizorih burk in dram, kakor to priča mnogo primerov iz shakespearevske tvorbe. Zajemljiv primer takega intemeeza je »Pesem o paši« v Otellu, ki jo je Dallise objavil v »Lutebooku«, in katera je priklopela iz narodne duše.

r Tragedija dveh poljskih židov. V Bitomi v Šleziji se je nedavno tega končala pred sodiščem tragedija dveh poljskih židov z obsodbo morilca Stekockega. Stekocky je kupčeval s slanino in mesom in je bil delničar tvornice za izdelovanje mila. Zaslužil je dnevno 100 mark. Ali bil je zmeraj reven kakor cerkvena miš. Bil je strasten kvartoprec in je vse zaigral svojemu sovorniku Steinitzu. Karte so prenesle čez 250.000 mark iz Stekockega denarnice v Steinitzov žep. Ko je nekoč po igri potoval zadnji stotak Stekockega k Steinitzu, je oskubeni žid obupno vzdihnil, a tedaj mu je Steinitz potisnil v roko — revolver in mu svetoval, naj bi šel oropati kakšno banko. Potem je še s cinizmom ubožancu predlagal, da bi mu prodal svojo ženo. Užaljeni Stekocky pa je oddal iz revolverja par strelav v Steinitza. V Steinitzu ni svet nič izgubil, ampak še pridobil, zakaj ustreljeni žid je bil povsem podla duša. Kupčeval je z dekleti in jih prodajal v Argentinijo. Sodišče pa je le obsodilo Stekockega na triletno ječo.

r Plošče noge Angležinj. Angleški zdravnik dr. Kidd je razburil vso angleško javnost s trditvijo, da je zdravje vsega angleškega naroda ogroženo zaradi ploščene noge angleškega ženstva. Dr. Kidd je zadnja tri leta sestavljal seznam Angležinj, katere imajo ploščate noge in velike gležnje. Dognal je na 2000 parih ženskih nog, da imajo v istini zelo žalostno obliko; to pa zato, ker hodi 90 odstotkov vsega angleškega ženstva kakor jazbečarji. Današnja Angležinja ima po veliki večini ploščate noge z velikimi gležnji. Ta svoj nedostatek kažejo z neverjetno srčnostjo in malobrižnostjo. Zadnji čas je, pravi zdravnik, da se vsa pozornost angleškega ženskega spola obrne na negovanje nog malih deklic, na telovadbo, masiranje, primerno obutev itd., sicer bo imel kmalu ves angleški narod degenerirane noge.

Cospodarske novice.

g Naš les za Italijo. Lesna družba »Sava« je dobila od vlade dovoljenje, da izvozi v Italijo 4000 vagonov drv. S tem je jugoslov. vlada izrazila željo, da izmenjuje blago z Italijo. Dohodek za prodani les ostane v italijanskih bankah kot kredit za bago, ki ga bodo Jugoslovani izvažali iz Italije. Italija rabi mnogo lesa, ker so njene železnice tako breme gozdove med vojsko prece izsekali, da krijejo vojne potrebe. Sedaj pa štiri leta ni bilo nič uvoza.

g Ribarstvo. Za ribarske okraje Kranjske bo koncem marca ali početkom aprila na razpolago 50.000 potočnih postrv (truta fario) v dobi še ne použitega rumenjaka. Kdor hoče dobiti teh postrv, naj naznani svoje ime, ribarski okraj in množino zahtevanih postrv Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, kjer dobi potrebno pojasnilo o ceni, prevozu in nasaditvi ustno ali pismeno. Kmetijska družba za Slovenijo za ribarski odbor.

g Dražba gozdnega lesa (hrast, jesen, brest in dr.) se bo vršila dne 13. januarja 1920 pri kr. nadgozdarskem uradu v Vinokovcih. Natančneje na razglasu, ki je na bit na mestni deski v Ljubljani.

g Nova določba za carinjenje. Od dne 1. januarja 1920 mora vsak deklarant, ki hoče katerokoli blago carinirati, predmetni deklaraciji priložiti poleg sedaj zahtevanih prilog (tovorni list, izvozno, zdravstveno spravečevalo itd.) tudi račun o vrednosti blaga, kakor to predpisuje člen 34. carinskega zakona. Od tega dne naprej se zacarinjenje brez predložitve računa ne bo več pripustilo.

g Preselitev trgovske agencije naše države iz Rima v Milan. Glasom poročila ministrstva trgovine in industrije v Belgardu se je naša pooblaščenca trgovska agencija preselila iz Rima v Milan; njen sedanj naslov je: Agencia Commerciale Privilegiata V. Petkovitsch, Ufficio di Milano v Mlianu, Via Virone 4.

g Prodaja bukovega lesa. Dne 12. januarja 1920 ob 10. uri bo prodal šumarski odsek zemaljske vlade v Sarajevu potom ustmene ali pismene dražbe 60000 bukovi dreves na panju, ki vsebujejo 39.000 kubičnih metrov lesa. Les, ki se namerava prodati, se nahaja na »Grmec« planini. Prodajni razpis je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Ravnatelj Belle, St. Juri ob j. Z.

Pospeževanje kmetijskih strokovno izobrazbo.

a) Kmetijstvo in izobrazba.

»Slovenec« z dne 7., 11. in 12. oktobra pr. l. je prinesel članke pod naslovom: »Kmetijstvo na ljudski šoli, kmetijske šole in potovanje kmečkih mladeničev«. Pisatelj je g. Anton Pevec.

Zdi se mi, da je g. pisatelj premalo objektivno in pa da nima dovolj obširnega obzora glede splošnega kmetijstva. Gotovo pa premalo vpoštevata dosedanje težnje in uspehe kmetijskih šol.

Zadeva je pa važna in javnost bi morala imeti o njej čiste pojme. Naj bode dovoljeno torej nekaj besed iz čez 30letne skušnje.

Gospodu Pevcu so ideal razmere na Danskem. Ta ksenomanija mu ni za zameriti. Danska zasluži tozadevno slavo. Ali so pa ravno isti recepti kakor tam tudi za nas dobri? Primerjajmo enolične naravne pogoje države, katere najvišja višina se vzpenja 172 m nad morje, z onimi pri nas. Politične, narodno-gospodarske in druge take odločilne pogoje pa tudi ni mogoče kratkomalo k nam prenesti.

Na Danskem so kmetje prosti zemljiškega davka. Glede splošne izobrazbe ljudstva Danska prednjači. Ugodna konjunktura, razvito združništvo itd. pospešuje blagostanje, blagostanje pa napredek.

Ugodnost bilance odločuje na Danskem živinoreja. Ustroj pretežno živinorejskih gospodarjev je bolj enostaven nego takih, ki se morajo pečati z vsakojakim.

Odlična posebnost Danske je stremljenje za višjo izobrazbo ljudstva. Ta je mogočen vzvod tudi za povzdigo kmetijstva. Dobra splošna izobrazba, že splošno vzorno urejene kmetije, zelo olajšajo tudi strokovno odgojo. Treba je le še teoretično dopolniti strokovno znanje.

Tudi za naše kmetijstvo je temeljitější splošna izobrazba predpogoj za hitrejši napredek. Nadaljevalni tečaj po dovršeni ljudski šoli imajo torej važno nalogo. Res ni treba, da so ti tečajni strokovno kmetijski, pač pa naj bi bila snov poznejšim, praktičnim potrebam bolj prirojen. Preoblaganje preslabih temeljev z novimi predmeti ni pametno; utrditi se morajo temelji sami.

Naloga strokovne izobrazbe naj osta-

ne strokovnim šolam. Dobra ljudskošolska izobrazba, poglobljena z nadaljevalnimi tečaji, je glavna podlaga kmetijskih šol za kmete. In če ta izobrazba doseže čim višjo stopnjo, toliko bolje.

b) Dosedanji uspehi in težnje kmetijskih šol.

Ustroj naših kmetijskih gospodarstev je precej kompliciran in pogoji so bili prav neugodni. Resnici na ljubo se pa mora priznati, da naše kmetijstvo vendar ni spalo, da se zamore pobahati za marsikaterim napredkom, da ima marsikaj vzornega. K temu so znatno pomagali, kot pionirji, absolventje kmetijskih šol. Njih precejšen del je vendar ostal zvest kmetijstvu bodisi na domačijah bodisi v službah. Očita se nepremišljeno našim kmetijskim šolam, da je šel en del absolventov k finančarjem in orožnikom! Ali je to krivda šol? To je vendar le dokaz, kako žalostne so bile razmere našega kmetijstva. Če je šola odgojo dosegla, da so postali fantje tudi za druge poklice bolj sposobni, mislim, da je nji le v čast. Oni pa niso našli v prvotno izvoljenem poklicu istih skromnih pogojev za obstanek, kakor v drugem prisiljenem. Vsled krivde razmer jih je kmetijstvo preslabo plačevalo. Ravno iste razmere, ki so gonile kmete-posesnike po širnem svetu za služkom, so odbijale izšolane strokovnjake. Činitelje, kateri so bili krivi splošni mizeriji kmetijstva, naj zadene očiitek, ne pa kmetijske šole!

Kmetijske šole morajo skrbeti, da pridobijo vsako leto primerno število učencev. Kmetje, ki niso znali dovolj ceniti strokovne odgoje za lasten stan, pošiljali so v kmetijsko šolo navadno le tiste sinove, ki bi si naj iskali službe, češ, da jih tako poceni preskrbijo. Iz zadnjega razloga so pohajali v kmetijske šole preveč tudi sinovi nekmetov. Bolj nadarjeni fantje so se odločili za hvaležnejše poklice, v kmetijske šole pa je prihajal večkrat slabšeji material.

Ena ali druga teh okoliščin je kazila učinke kmetijskih strokovnih šol, ni pa njih lastna krivda. Sicer pa presedlavanje ni ravno specialiteta absolventov kmetijskih šol.

Ali so pa absolventje, ki gredo k orožništvu itd., res za stroko in stroški za njih odgojo popolnoma izgubljeni? Prepričan sem se, da so mnogi teh v svoji službi porabili prilike, kmetijstvu marsikaj koristili, menda več, kot če bi ostali na prezadolženi domačiji. Marsikateri se je lotil zopet uspešno kmetijstva, ko so mu postale razmere za to ugodne.

c) Praksa na kmetijskih šolah.

Gospod Pevec je mnenja, da je zlasti praktično delo na kmetijskih šolah posebnost škodljivo.

Dva ekstrema poznam glede kmetijskih šol. Ali so zgolj praktične ali pa zgolj teoretične. Vmes so praktično-teoretične v raznih stopnjah.

Zgolj praktične šole so izgubile svoj pomen, čim bolj je prihajalo kmetijstvo na znanstveno podlago. Prej se je ono smatralo za rokodelstvo in se je tako učilo. Brez učinka pa tudi to ni bilo. Početek splošnega razvoja kmetijstva se ima gotovo temu dejstvu zahvaliti. Kmetijstvo pa ni rokodelstvo. Kakšna razlika je vendar v načinu, sredstvih in smotrih pridelovanja in spravljavanja v promet. Kmetijstvo je pravzaprav nekako znanstveno podjetje. Večja ali manjša uspešnost istega je zelo odvisna od večjega ali manjšega spoznavanja znanstvenih načel poleg primerne sposobnosti, uveljaviti iste v praksi. Zgolj praktične šole so se torej preživele.

Zgolj teoretične kmetijske šole izpolnijo vsaj prvi važni predpogoj. Kjer so dane ugodne razmere, kjer so uveljavljena važna načela za moderno kmetijstvo že splošno na kmetih, kjer je ustroj gospodarstva enostavno ali so kmetje predniki že izobraženi, tam znajo tudi za naraščaj zadostovati.

Teoretično-praktične šole pa vendar odgovarjajo najbolje razmeram zlasti v pokrajinah, kjer je kmetijstvo že bolj zastalo.

Ako se ne krči teoretičen pouk v pri-log praksi, imajo te teoretično-praktične šole istotoliko teoretičnih učnih ur, n. pr. po 30 do 35 na teden, kakor teoretične. V tem oziru so torej enakovredne. Praksa na primernem šolskem posestvu prinaša kot nameček pa še razne koristi, n. pr.:

1. Nazornost pouka. To visoko ceni vsak pedagog. Živa praksa je gotovo bolj nazorna nego modeli, slike itd. Živa praksa opozori na sto in sto navidezni, a važnih malenkosti, katere prezre teorija. Za fante nekmetov je neobhodno potrebno, fantom, ki so že doma na delo navedeni, podaja mnogo novega bodrila. Praksa pomaga, da se tudi manj nadarjeni učenci mnogo naučijo, in tako mora biti, da ima vsak učenec kaj od šole.

Praksa omogoči učencem, spoznavati nova sredstva, pa tudi njih učinke, obudi zaupanje, podjetnost. Res je, da ne kaže gospodarstva kmetijske šole strogo lokali-

zirati, ker se morajo vpoštevati poleg gospodarskih tudi različni poučni smotri. Čim več naj koristi gospodarstvo šole pouku, tem bolj mora biti komplicirano. Smešno pa je trditi, da je praksa tam škodljiva, kjer so drugače urejena kmečka posestva in imajo drugi obseg. Ne rečem, če bi se delalo zgolj praktično po receptih, brez pojasnil teorije. Ali je pa sploh mogoče urediti za cel okoliš eno normalno posestvo za vsakojake razmere? Mogoče na Danskem, pri nas ne. Katera šola pa uči vsakega učenca posebe le to, kar bo on sam neposredno zase v življenju rabil?

Sicer pa veljajo večinoma enotna načela, istotako za mala kakor za velika posestva, v hribih ali dolinah itd. Saj se na milijonih hektarjev uporabljajo celo izkušnje, ki so se dosegle le v malih poskusnih posodah! Ali naj se praksa res omeji edino na potrebe najprimitivnejših razmer? Ali ne smejo kmetje napredovati? Večina sredstev, ki so veleposestvom koristna, znajo koristiti tudi malim, srednjim in velikim kmetom, deloma neposredno, deloma potom združništva.

2. Kot sredstvo odgoje. Naloga kmetijske šole je pouk in odgoja. Za odgojo so najprimernejši internati. Črez 5 do 6 ur dnevnega teoretičnega pouka je preveč. Kaj pa z ostalim časom? Istega menda vendar najbolje izpolni plodonosno delo. Kmet mora delo visoko čislati in ga ljubiti. Fantom, ki se z delom primerno trenirajo, je isto igrača, težko je pa takim, ki se cel čas učne dobe z njim ne ukvarjajo. Meni vsaj vedno laska, če se hvale našega absolventa, da je prav pridn. Samo za teoretično učenost se ne žanje taka pohvala od kmetov.

3. Razbremenitev stroškov strokovne odgoje. Previsokih stroškov kmet ne izdaja rad za sina v kmetijski šoli. Delo učencev pa zniža te stroške. Precejšen del pridelka na šolskih posestvih je plod tega dela. Zategadel je mogoče, da stane šolanje v kmetijski šoli s posestvom le pol ali celo še manj nego na drugih zavodih. Ako bi imela šolska posestva primeren obseg, bi bila strokovna izobrazba pri nas skoro zastoj.

4. Pospešuje splošno kmetijstvo. Dobro urejena šolska posestva so vzor kmetovalcem širšega okoliša in kot taka dajo marsikatero dobro izpodbudo. Oddaja semen, plemenske živine, drevja, trsa itd., itd. povišuje ta splošni učinek.

5. Kot bodrilo strokovnim učiteljem. Strokovni učitelj, ki črpa duh napredka edino iz knjig, nima iste sigurnosti, istega potrebnega prepričanja kakor isti, ki je vedno v stiki z živo prakso. Teorija mnogokrat šepa. Strokovni učitelj naj ne bo le šolnik in birokrat. Posebno naj mu bo dana prilika za praktične eksperimente.

Praksa na kmetijskih šolah vobče je torej zelo koristna, na naših celo potrebna. Tudi zimske šole se znajo z isto vsaj deloma pečati. Živinoreja, mlekarstvo, poraba sadja, kletarstvo itd. so panoge, ki se zamorejo tudi v zimskem času, ko narava spi, praktično popolnoma predelati. Rastlinstvo, ki se razvija tekom vegetacijske toplejše letne dobe, se da pa le v tem času primerno proučevati.

d) Celoletna ali pa le zimska šola?

Namen zimskih kmetijskih šol je, da se kmetom posebno ugodi, privabi s kmetov več učencev v dobi, ko imajo doma najmanj dela. Tako naj bi se kmetijska strokovna izobrazba bolj razširila. Ali je pa ta ugodnost v resnici tako pomembna? Enozimski tečajji se niso obnesli. Za celo snov je doba ene zime prekratka. Polovičarstvo pa tudi tu ni umestno. Dobro so se pa obnesle dvorazredne zimske šole, kjer traja pouk dve zimi po šest mesecev. Tu je učna doba ravno tako dolga kakor v enoletnih nepretrganih tečajjih. Prekinjenje pouka črez celo poletje in manjša nazornost istega v rastlinstvu, najvažnejši panogi kmetijskega pridelovanja, je pa njih hiba.

Za panoge, ki posebno pri nas igrajo večje vloge, n. pr. sadjarstvo, vinarstvo, vrtnarstvo, travništvo itd., je praksa poletni neobhodno potrebna.

Kmet pogreša res težko svojega sina neprestano skozi celo leto. Vendar je tudi v zimskem času mnogo dela in ravno takega, ki zahteva celo več izobrazbe nego poletno. Eden sosed pošlje na jesen svojega sina v celoletno kmetijsko šolo in ga ima prihodnjo jesen že absolventa doma. Čez poletje si je pomagal s hlapcem ali delavci, kar ga stane nekaj malega več. Na jesen mu pa absolvent še poln navdušenja začne pomagati. Tu je sedaj čas za spravljavanje raznih pridelkov, trgatve, obiratev in poraba sadja, pripravljanje za nove nasade sadnega drevja in vinogradov, rez trt in drevja ter drugo oskrbovanje, pripravljanje za drevsnico in trsnico, za razne melioracije in naprave, ureditev knjigovodstva itd., itd. Drugi sosed da sina v zimsko šolo. Čez poletje ga dobi domov, da pomaga pri delu, katero bi znal tudi hlapec opraviti (košnja, žetev, okopavanje itd.), na jesen ga mora pa zopet

poslati v šolo do prihodnje pomladi. Kateri sosed je pravzaprav na boljšem? Krajevni načini kmetijskega gospodarstva so v tem slučaju odločilni. V naših razmerah bi trdil, da je prvi na boljšem. Napaka je, delati vse po enem kopitu, še večja, ne prav izbirati kopita. Ker se je to deloma obneslo na Danskem, Nizozemskem, Švedskem, Nemškem itd., ne velja kar tako splošno za nas. Saj imajo tudi tam za različne potrebe različne naprave.

Take so specialne šole. Naš kmet ni specialist; on se mora baviti z vsakojakimi panogami kmetijstva; za tega torej te niso. Gotova načela, in to najvažnejša, veljajo pa za vse panoge skupno, n. pr. glede zemlje, podnebja, prehrane rastlin itd. Potreba posebnih specialistov v Sloveniji v kratkem ne bo velika. Ako se pa pokaže, naj bi se absolventom splošnih kmet. šol dala prilika v primernih posebnih tečajjih za specializiranje. Ni treba začeti z a, b, c, če je že dana podlaga v splošni kmetijski šoli. Specialna praksa je pa tu posebno važna in to mora nuditi dotična, lahko tudi splošna kmetijska šola, ki je za eno ali drugo specialno panogo posebno pripravna. Krajši specialni tečajji n. pr. za knjigovodstvo, živinorejo, mlekarstvo, pridelovanje krme, vinogradništvo, kletarstvo, sadjarstvo, porabo sadja itd., morajo pa ostati pristopni splošni posestnikom, ki se za nje zanimajo, in naj bi se napravilo več takih prilik. Vselej pa morajo biti v zvezi s prakso. Ravno pri potovalnih predavanjih, katerih sem imel sam že več tisoč, se opaža, kako manjka prilika za praktične demonstracije.

e) Potovanje kmečkih mladeničev.

Gospod Pevec je nekoliko nedosleden. Na eni strani priporoča zimske šole, da ostanejo sinovi kmetov le malo časa doma, na drugi strani pa potovanje kmečkih mladeničev. Slednje je res zelo hvalevredno. Potovanje še posebno izobrazuje, je tudi pripravno, bolje utrjuje in razširjati nauke strokovne šole. Sinovi kmetov, ki se pogrešajo doma lahko dalje časa, naj bi se v tej zadevi posebno podpirali. Če pa oče težko pogreša sina že za šolsko dobo, ga bo za dalje časa še težje pogrešal. V tem slučaju ga mora odgojiti kmetijska šola kolikor mogoče popolnoma teoretično in praktično. Kar se stori za strokovno izobrazbo kmečkega naraščaja, naj se stori temeljito, preudarjeno, brez predsodkov.

f) Boljše izkoriščanje sredstev za strokovno izobrazbo.

Vsekakor ima gospod Pevec prav, če namigava, naj bi se sredstva za kmetijsko strokovno izobrazbo, med temi tudi strokovno učiteljstvo bolj izrabila. Pa ne menim preoblaganja itak razmeroma preobloženih strokovnjakov. Strokovne šole naj povišajo svojo uspešnost s čim večjim številom vsakoletnih absolventov. To je mogoče, če se število učencev preveč ne omeji in pa ako se učna doba toliko skrajša kolikor dopuščajo to smotri. Šola, ki sprejema po 20 učencev, naj bi jih sprejemala po 50. Šola z enoletno učno dobo ima pri enakem številu učencev dvakrat tako velik uspeh, kakor ona z dveletno učno dobo. Krajša učna doba pa toliko bolj zadostuje, čim boljša je predizobrazba, čim bolj se prilagodi tvarina potrebam, čim bolj nadarjeni in pridni so učenci. Iz preslabih ali prelenih učencev ne bo nič posebnega tudi v dveh ali treh letih.

Ako imamo štiri dobro obiskane take šole, n. pr. vsaka s 50 učenci, bo na leto 200 absolventov. Če računamo praktično delovanje absolventa povprečno 20 let, jih bo sčasom stalno v praksi po 4000, na približno 4,5 km² Slovenije po eden. Pod vplivom teh pa pride čas, ko bodo menda zadostovale tudi pretežno teoretične šole in povzdignili obisk. Število kmetijskih šol se bo moralo sčasoma menda desetkratno pomnožiti. Učni smotri istih se bodo tudi poglobili, ko bo predizobrazba bolj temeljita. Učitelji-strokovnjaki morajo imeti pa posebne zmožnosti ne-le v teoriji temveč tudi glede praktične izvedenosti; oni morajo biti najboljši izmed najboljših. Taka svojstva se pa ne pridobijo tako zlahka in je potrebna skrbna izbira, pa temu primerne gnotne in družabne ugodnosti. Pretirana varčnost je ravno v tem oziru najmanj na mestu, bodisi glede na zahteve službe, bodisi glede na razmeroma malo število. Smotreno delovanje šol, namenjenih za splošno izobrazbo, in strokovnih v zvezi s srečno agrarno politiko, zna spraviti izobrazbo naših kmetov na tako stopnjo, da ne bodo več Danci nam, ampak mi Dancem vzor. Povprečna nadarjenost našega ljudstva je za to. Treba le pravih sredstev, dobro premišljenih in dobro porabljenih. Neprimerno pa je prenašlo ustanavljanje preveč novih kmetijskih šol prej ko se pokaže po obisku dejanska potreba. Ni pričakovati, da bode kmečki naraščaj v nje kar vrel in posledice bodo negativne.

Aprovizacija.

a »Samopomoč« naznanja, da sprejema od srede naprej tretji obrok deleža. Priporoča se, da plačajo člani če le mogoče cel delež, ali vsaj več obrokov, da se olajša delo pisarni.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Poštno izrazoslovje (nemško-slovensko) uredil višji poštni kontrolor Jos. Petrič. Cena 4 K. — Knjižico je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Kakor pravi pisatelj v predgovoru, je priredil to knjižico po naročilu poštnega ravnateljstva za Slovenijo in je delce uradno odobreno, da se na ta način doseže enota v izražanju. Za vsakega poštnege, železni-

škega itd. uslužbenca je ta knjižica nujno potrebna.

Jugoslovanski poslovni koledar za 1. 1920. Cena K 12.— z draginsko doklado vred. Vsebuje: Dnevno kazalo, koledar za leto 1920, večni gregorijanski koledar, premične praznike za leto 1920 do 1930, kolkovne lestvice, mer in uteže, poštno, brzojavno in daljnajavno tarifo. Koledar obsega mnogo praznega prostora za note, tudi za vsak dan posebej in je tiskan na prav dobrem papirju ter vezan. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Žepni koledarček za leto 1920 z mnogim prostorom za note in jako lični žepni obliki elegantno vezan velja 7 K 20 vin. dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Na razpolago je tudi okrajšana izdaja tega koledarčka broširana za 1 K 80 vin.

Dobrodelna efektna loterija

društva »Dobrodelnost« v Ljubljani
v korist sirot, slepcev, invalidov in hiralcev. 1312 dobilov v skupni vrednosti 80.000 K.

Glavni dobilek v vrednosti 20.000 kron.

Srečka 2 kroni. Srečka 2 kroni.
Srečke se naročajo v loterijski pisarni v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10.
žrebanje bo 3. febr. 1920 ob 6. uri zvečer.

Uradnik ali uradnica za odvetniško pisarno se sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 51.

Razno pohištvo se prodaja v Hilsnerjevi ulici št. 7, vrata 9.

Mladenič pripraven za vsako delo želi službe v župnišču. Pomagal bi tudi v cerkvi. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava pod št. 16.

Darujte za »Slov. Dijaško Zvezo«!

MATTONI-JEVA
GISSHÜBLSKA
PRIRODNA KISLA VODA

Priporočajo se cenjenim čitateljem sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

Brionice

Zajc Fran, Dunajska cesta 12.

Dobava in pokladanje parketov

Bokal Anton, Ambrožev trg 9.
Puh Josip, Gradaška ulica 22.

Damske krojačice

Minka Karo, Sv. Petra cesta 58.

Elektrotehnika

»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbaj A., Linhartova ulica 4.
Zavod za tehn. in elektrotehn., Dunajska cesta 22.
Zavod za tehn. in elektrotehn., Lastne tovarne, Glince 16.

Gostilne

Ložar, Jernej, Sv. Petra nasip 19.

Gramofoni in godbeni avtomati

Rasberger A., Sodna ulica 5.

Jazna skladišča

»Balkan«, L. Ljublj., javno skladišče, Dunajska cesta 33. (Tel. 366.)

Kavarne

»Zvezda«, Ivančič Josip, Kongresni trg.

Kleparji

Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Florijanska ulica 13.

Knjigarne

Jugoslovanska knjigarna, Pred škofijo.

Knjigovoznice

Knjigovoznica K. T. D., Kopitarjeva ulica 6.
Pajk Fr., Cankarjevo nabrežje 25.

Konfekcijske trgovine

Olup Josip, Pod Trančo.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.

Krojači

Gestrin Ferdin., Poljanski nasip 8

Lekarne

»Pri Mariji Pomagaj«, Resljeva cesta št. 1.

Manufakturne trgovine

Petkosić Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

Mizarji

Bizjak Peter, Spod. Šiška 136.

Modni saloni

Götzl Marija, Židovska ul. 8. in 7.

Modne trgovine

Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

Optiki

Jurman Karol, Šelenburgova ulica.

Parfumerije in kozmetika

»Uranus«, Mestni trg 11.

Podobarji

Pengov Ivan, Kolodvorska ulica št. 20.

Popravila gramofonov in godbenih avtomatov

Rasberger A., Sodna ulica 5.

Potrebščine

za šivilje, krojače in čevljarje
Petelinc Josip, Sv. Petra nasip 7

Restoracije

»Perles«, Prešernova ulica.

Sobno slikarstvo

Žuran Martin, Mestni trg 12.

Stavbena podjetja

Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.

Špedicijska podjetja

»Balkan«, Dunajska cesta 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Šelenburgova ulica št. 4. (Tel. 117.)

Trgovine z urami in zlatino

Černe Lud., Wolfova ulica 3.

Trgovine s klobuki

Čadež Gvido, Mestni trg 14.
Soklič J., Pod Trančo 2.

Trgovine s stroji

Petelinc Josip, Sv. Petra nasip 7.

Trgovine s papirjem

Prodajalna K. T. D., Kopitarjeva ulica 2.
»Uranus«, Mestni trg 11.

Trgovine z dežniki in solničniki

Mikuš L., Mestni trg 15.

Trgovine z železnino in poljedelskimi stroji

Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta št. 10. (Mar. Ter. cesta.)

Zaloge pohištva

Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.

Zajatrkovalnice

Grošel T., Poljanska cesta 7.

Zobotehniki

Zobni atelje Ferd. Palovec, Ljubljana, Dalmatinova ul. 5, poleg Kmetске posojilnice.

Ne morete spati? Niti delati? Imate nervozne bolečine? Občutek nezadovoljstva doprinese Vam Fellerjev pravi Elza-fluid, 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K.

Trpite na počasni prebavi? Za-

prju? To zlo se odstrani s pravimi Fellerjevimi Elza kroglicami, 6 škatlic 12 K. — Želodec okrepuječa švedska tinktura 1 steklenica 12 K. — Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrv. D

Vabilo

izredni občni zbor

Splošne gospodarske zadruga za Slovenijo, ki se vrši

dne 15. januarja t. l. ob 19. uri zvečer v dvorani Mestnega doma.

DNEVNI RED:

Volitev načelnstva in nadzorstva. Nadzorstvo.

Mlad trgovski sin želi svrhu napredne trgovine. Omenjeni ima precejšnjo šolsko in strokovno izobrazbo. Cenjene ponudbe pod »Trgovski sine« 53 na upravo lista.

Ljubljanska garnizijska godba

sprejme več izvrstnih godbenikov. Plača 280 — 400 din. (980 — 1400 kron mesečno). Osebo se je predstavitel kapelniku kapelanu dr. Jos. Corinu, Gosposvetska cesta 14 (Novi svet) vsak dan ob 1 uri pop. Naslov za pisma isti.

Klapeč h konjem kakor tudi več stavbenih delavcev, dobi takoj posla. Za brano in stanovanje je preskrbljeno. Ivan Ogrin, Ljubljana Grubarjevo nabrežje št. 8

Učenec v trgovino z mešanin blagom se sprejme, 14—15 let star zdrav krepak sin poštene rodbine, ki je dovršil vsaj 4 razrede ljudske šole. Ponudbe na upravo Slovenca pod št. 27.

Bonačev beležni koledar 1920 se dobi v vseh trgovinah s papirjem. Cena 8 K, prišteviš poštino. Kjer ni trgovin, naj se naroči direktno pri ljubljanski kartonarni tovarni L. BONAC, sin.

Trgovski pomočnik, 27 let star, išče v Ljubljani, najraje v kako konsumno družbo. Nastopi lahko takoj. Ponudbe pod »Dobra moč« na upravo Slovenca.

19 kompletnih spalnih paritov radi izpraznitve skladišča takoj prodajo. Proda se tudi točajna hotelska naprava, vrtno mize in stole. Poizvedbe: Zadruga centrala, Miklošičeva c. 8, I. od 10. do 11. ure dop.

Želodčna tinktura

lekarna PICCOLIJA v Ljubljani, Dunajska cesta, krepča želodec, pospešuje prebavo ter odprje tolesa. Naročila proti povzetju.

Mesnico vzamem v najem in odda se v pošteno hišo vajenca, ki že zna izvrševati mesarsko obrt. Naslov pove uprava lista pod št. 50.

Svarilo!

Naznanjam, da nisem plačnik na moje ime storjenih dolgov po mojem sinu Lausager Andreju. Lausager Andrej posestnik, Bajtiše, Borovlje. 55

Išče se izurjen, vesten, neoženjen

kočijaž

z dobrimi spricavali. Ravno tako dober vrtnar

za graščino. Poizvedbe v upravnistvu tega lista pod št. 6373.

Kupujemo

vreče iz jute

Ponudbe naj se pošljejo na pošt. ni predal št. 31.

Pozor! POMARANČE!

Več vagonov se jih odda po jako nizki ceni. Blago prima. Naslov pove uprava Slovenca, pod šifro Pomaranče 16.

Išče se

obratovodja ali štaiger

kateri bi bil od rudarskega urada priznan, za bauksitno rudokop. Zahteva se znanje jugoslovanskega jezika (slovensko ali hrvaško) ter tudi nemškega. Dopisi na Dr. Otona Vallenscuaga, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 5.

Hotel

zdravilišče z mrzlo vodo
in kavarna pri Celovcu, jugoslov. kralj, tudi primeren za sanatorij. Lepa masivna zgradba, 25 lepo opremljenih sob za tujece, lepa obednica, kavarski lokal, lastno kopališče za kalmusove kopeli, hiša za služabništvo, gospodar, prostori, mal gozdček, velik zelenjadni vrt. Cena z opravo, perilom, posodo, itd. 30.000 lir. Pojaniša daje Bank- und Wechselhaus J. Weiss, Gradec, Hammerlinggasse 6.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni
J. Kopač, svečar v Ljubljani, Gosposvetska cesta 90, Sp. Šiška.

Meblovano ali nemeblvano sobo išče gospod. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »soba.« 67

Raznašalke

sprejme takoj uprava Slovenca!

-KOLESA- rabljena kupuje
J. GOREC, LJUBLJANA, Gosposvetska c. št. 14.

Naprodaj imam:

600 lat za strešno opeko, zidano shrambo 5 m dolgo in 3 1/2 m široko, nekaj voz zidnega kamna, ter 25 m belega peska v Rudniku. Cena po dogovoru. — Oddaja: Ivan Zrimšek, Hrastje št. 10 pri Ljubljani.

Nočni čuvaj

zanesljiv in ne uporekljive preteklosti se sprejme. V. Scagnetti parna žaga za drž. kolodvorom Ljubljana.

Kupujem vsako množino kož od divjih zajcev ter plačujem po najvišji dnevni ceni.

6311 (30) IVAN BERNIK klobučar v Višnji gori.

Kupim vsako množino hrastovih hlobov od 25 cm debelne naprej, kakor tudi hrastove deske 25 do 30 mm debele oziroma nažagane frize za parketne desčice. Ponudbe s ceno franko vagon Ljubljana ali odpošiljalna pošta na Ivan Šiška, tovarna parketov in parna žaga Ljubljana, Metelkova ulica 4.

Kupim nov ali malo obrabljen

pisalni stroj

z vidno pisavo in slovensko ali češko tastaturo. Ponudbe na Jaroslav Breuer mestni stavbelek Ljubljana, Vojaška ulica 16 a

Staro železo

kupuje po najugodnejših cenah
Jeklarna na Ravnah (Guštanj-Ravne, Koroško).

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš ljubljani soprog, oče, ozi. svak, gospod

Dr. JANKO BRATINA

bibliotekar na licealni knjižnici v Ljubljani

danes po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnika se vrši v sredo dne 7. t. m. ob 3. popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Gorica, Ajdovščina, 4. januarja 1920.

Viktorija roj. Cigoj, soproga.

Branko in Vojko, otroka.

Družine Plesničar, Rajer, Štekar, Cigoj.

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša preljubljena hčer, oziroma sestra, gospodična

Gabrijela Smolik

danes ob pol 1. zjutraj, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče v Bogu zaspala.

Pogreb bo v nedeljo 4. januarja ob pol 4. pop. Draga pokojnica bodi priporočena v blag spomin in molitev.

Novomesto, dne 3. januarja 1920.

Žalujoci ostali.

Brez posebnih oznanil.

Stenotypistinja

slovenskega in nemškega jezika povsem zmožno, po možnosti italijansko, izvrstno stenografino in tipkarijo sprejme pod izbornimi pogoji kot tajnico trdka

Knjigovodja

z večletno prakso samostojnega in izvežbanega bilančnika, sprejme pod izbornimi pogoji trdka

„SVETLA“
Ljubljana, Mestni trg 25.

Št. 19.

RAZGLAS.

Dne 2. januarja 1920 so bile izrebane nastopne obveznice 4 1/2% deželne posojila vojvodine kranjske v prvotnem znesku 4.400.000 K iz leta 1917:

2 komada po 10.000 K in sicer: 10 14,
21 komadov po 2.000 K in sicer:
125 182 211 424 461 466 513 560 744 760
783 877 889 933 937 940 996 1013 1016 1035
1061;

13 komadov po 1000 K in sicer:
159 214 221 236 255 272 394 405 521 533
535 747 794;

19 komadov po 200 K in sicer:
21 127 193 196 199 231 243 290 301 410
497 614 633 683 716 820 903 969 988;

Navedene obveznice bo izplačevala kranjska deželna blagajna v Ljubljani od dne 1. aprila 1920 dalje v imenski vrednosti; izplača pa jih tudi s kuponi vred tri mesece pred doteklom rokom proti plačilu 4 1/2% ekskomptne pristojbine.

Od prej izrebanih obveznic 4 1/2% deželne posojila so doslej neizplačane nastopne obveznice po 10.000 K, 66 156;

po 2000 K št.:
133 170 272 331 359 368 538 551 704 753
755 769 872 876 972 993 1074 1091.

po 1000 K št.:
12 36 153 406 411 418 501 639 724.

po 200 K št.:
41 46 57 72 105 170 179 225 335 367
391 447 471 499 859 910 956.

Komisija začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave.
V Ljubljani, dne 3. januarja 1920.

Načelnik:
dr. Triller I. r.

Bukovino in gabrovino

kupujemo v vsaki množini. Debla morajo imeti v premeru najmanj 25 cm, dolga poljubno, vendar ne krajša od 1 m 20 cm. Ponudbe z naznačeno ceno za en kubični meter (franko vagon oddajna postaja) prosimo na naslov:

Tovarna kopit B. Winkle, Sevnica.

Biljard-Seiffert

malo rabljen, 12 z usnjem preslečenih palic, stojalo, 6 krogelj, stenska tabla, tabla za pisanje, kreda za palice in pisanje, okoli 170 usnjatih delov, umavalni aparat, 3500 jugoslovanskih kron, franko skladišče Gradec.

Weinberger, Gradec, Radeckyst. 10.

Skaboform se zopet dobi!

proti srbečici, garjam, lišaju, koži, izpuščajem
zahtevajte v Vasi najbližji

lekarni priznana in zdravniško priporočena

Dr. FLESCH-evo izvirno SKABOFORM-MAZILO.

Ne maže, ne barva, brez duha. Dobiva se v vseh lekarnah.

Glavna zaloga za Ljubljano in okolico:

Rihard Sušnik pri zlatem jelenju IV., Marijin trg.

Vzajemna zavarovalnica

(Življenski oddelek)

v Ljubljani, Dunajska cesta štev. 17 I.

5 (3)

sprejme več stalnih

potovalnih uradnikov.

Posredovalcem nudimo lep postranski zaslužek.

Karbidne svetilke

v najrazličnejših izdelavih in velikostih
se dobe po zmernih cenah pri trdki

SVETLA, Ljubljana, Mestni trg št. 25.

6377

**Antiseptično-toaletno
Lysoform-milo**

iz pravega olivnega olja,
fino parfimirano.

Pravo rektificirano
terpentinovo olje
za inhaliranje

Soda bicarbona, Glycerin, ricinusovo
olje, železnato kina vino, najfinjši
Jamaica Rum in vsa druga zdravila
so v zalogi:

Lekarna na Vrhniki.

KUPIM**vilo na Bledu**

ali v najbližnji okolici, ali pa v Ljubljani. Cenjene ponudbe s popisom objekta in ceno, prosim na upravo tega lista pod „vila 44“.

Kadilo

dobi se v vsaki množini pri trdki

I. Perdan v Ljubljani.

Prispevajte za sklad S. L. S.

Št. 18.

RAZGLAS.

Dne 2. januarja 1920 so bile izrebane nastopne obveznice 4% deželne posojila vojvodine Kranjske iz l. 1888:

4 komadi po 20.000 K in sicer: 25 36 52 98

3 komadi po 10.000 K in sicer: 9 81 99

76 komadov po 2000 K in sicer:

37	95	154	162	193	199	245	265	312	341	365	412	416	456	464	533
557	566	579	597	655	681	684	696	720	735	765	782	790	799	821	824
833	862	914	941	957	979	1004	1019	1055	1077	1099	1135	1229	1231	1285	1309
1315	1339	1422	1476	1504	1507	1530	1533	1553	1586	1615	1639	1693	1719	1783	1785
1842	1844	1863	1869	1903	1910	1921	1962	1977	2014	2180	2186				

110 komadov po 200 K in sicer:

10	19	24	107	126	133	146	201	222	237	305	306	313	324	332	355
357	374	498	526	548	557	586	589	642	666	715	748	795	803	808	841
850	860	925	952	987	1001	1048	1053	1076	1097	1104	1107	1112	1139	1180	1186
1198	1200	1274	1284	1307	1317	1335	1338	1347	1400	1421	1422	1436	1441	1451	1453
1482	1624	1697	1710	1730	1752	1803	1887	1962	1976	2015	2019	2040	2062	2081	2090
2144	2183	2210	2258	2269	2297	2300	2341	2345	2356	2382	2386	2414	2451	2472	2489
2510	2562	2572	2594	2663	2674	2675	2741	2882	2901	2970	2979	2989	2996		

Navedene obveznice bo izplačevala kranjska deželna blagajna v Ljubljani od dne 1. julija 1920 dalje v imenski vrednosti; izplača pa jih tudi s kuponi vred tri mesece pred doteklom rokom proti plačilu 4% ekskomptne pristojbine.

Od prej izrebanih obveznic 4% deželne posojila so doslej neizplačane nastopne obveznice:

po 200 K:

5	68	77	81	100	111	138	163	178	190	224	266	282	300	304	308
325	346	360	361	364	370	422	485	503	518	555	556	612	645	648	651
667	672	690	726	762	766	807	826	894	909	930	941	995	1004	1019	1020
1021	1045	1060	1069	1075	1079	1091	1105	1115	1116	1140	1169	1173	1176	1187	1191
1216	1235	1237	1245	1246	1248	1254	1299	1302	1306	1310	1337	1361	1377	1380	1387
1394	1396	1420	1434	1457	1472	1477	1507	1526	1547	1616	1635	1638	1640	1641	1644
1658	1669	1670	1709	1734	1761	1828	1839	1858	1862	1872	1898	1950	1960	2027	2056
2070	2094	2105	2114	2129	2146	2156	2161	2168	2201	2212	2213	2217	2220	2223	2230
2242	2255	2256	2268	2271	2279	2290	2301	2306	2328	2371	2378	2388	2406	2410	2421
2430	2462	2495	2512	2516	2521	2523	2536	2540	2549	2564	2625	2705	2716	2729	2770
2778	2791	2795	2798	2799	2804	2810	2833	2845	2847	2853	2857	2864	2866	2911	2920
2938	2951	2954	2965	2973	2988										

po 2000 K:

100	190	200	226	227	247	307	323	330	407	425	434	448	467	484	507
537	620	686	733	801	923	956	969	975	1013	1022	1058	1130	1145	1162	1182
1199	1202	1217	1225	1227	1262	1312	1332	1401	1414	1420	1426	1443	1543	1546	1611
1661	1700	1708	1778	1784	1810	1818	1822	1839	1884	1887	1901	1956	2002	2023	2037
2055	2060	2099	2145	2164											

po 10.000 K:

77 95 100

po 20.000 K: 10 24 30 77

Komisija začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave.

V Ljubljani, dne 3. januarja 1920.

Načelnik dr. Triller, I. r.

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD r. z. z. o. z.

V Ljubljani, Marijin Trg 8, Wolfova ulica 1.

Poštni čekovni račun št. 11323. — Brzojavni naslov: Jugoslovanski kredit, Ljubljana. — Telefon št. 54.

sprejema

hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4%

čistih brez odbitka. Izvenljublanski vlagatelji dobe poštne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na na vknjižbo- poročstvo, vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji. — Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.